

Załącznik nr 1

do Uchwały Nr 942/2015
Prezydium Polskiej Komisji Akredytacyjnej
z dnia 10 grudnia 2015

RAPORT Z WIZYTACJI **(ocena programowa – profil ogólnoakademicki)**

dokonanej w dniach 15-16 grudnia 2016 r. na kierunku biologia prowadzonym w ramach obszaru nauk przyrodniczych, dziedziny nauk biologicznych, dyscypliny biologia na poziomie studiów I i II stopnia realizowanych w formie studiów stacjonarnych i niestacjonarnych o profilu ogólnoakademickim na Wydziale Nauk Geograficzno – Biologicznych Uniwersytetu Pedagogicznego im. Komisji Edukacji Narodowej w Krakowie
przez zespół oceniający Polskiej Komisji Akredytacyjnej w składzie:

przewodniczący:

prof. dr hab. Anita Franczak - członek PKA

członkowie:

1. prof. dr hab. Jerzy Błoszyk – członek PKA

2. dr hab. Bożena Witek – ekspert PKA

3. mgr Piotr Pokorny - ekspert PKA do spraw wewnętrznego systemu zapewnienia jakości kształcenia

4. inż. Sylwia Gamoń - ekspert do spraw studenckich

INFORMACJA O WIZYTACJI I JEJ PRZEBIEGU

Ocena jakości kształcenia na kierunku „Biologia” prowadzonym na Wydziale Geograficzno-Biologicznym Uniwersytetu Pedagogicznego im. Komisji Edukacji Narodowej w Krakowie została przeprowadzona z inicjatywy Polskiej Komisji Akredytacyjnej w ramach harmonogramu prac określonych przez Komisję na rok akademicki 2016/2017. Polska Komisja Akredytacyjna po raz drugi oceniała jakość kształcenia na wskazanym wyżej kierunku. Wizytacja została przygotowana i przeprowadzona zgodnie z obowiązującą procedurą. Raport Zespołu Oceniającego (dalej ZO) został opracowany po zapoznaniu się z przedłożonym przez Uczelnię raportem samooceny oraz na podstawie przedstawionej w toku wizytacji dokumentacji, spotkań i rozmów przeprowadzonych z władzami Uczelni i Wydziału oraz pracownikami i studentami ocenianego kierunku, hospitacji zajęć dydaktycznych, przeglądu infrastruktury dydaktycznej oraz oceny losowo wybranych prac etapowych i dyplomowych.

Poprzednia ocena jakości na kierunku „Biologia” miała miejsce w 2010 roku i w jej wyniku kierunek otrzymał ocenę pozytywną (Uchwała Nr 923/ 2010 Prezydium Państwowej Komisji Akredytacyjnej z dnia 23 września 2010 r.). Zespół Oceniający stwierdził wówczas, że organy kolegialne i jednoosobowe Uczelni oraz Wydziału podejmują decyzje zgodnie ze swoimi ustawowymi i statutowymi kompetencjami, a Uczelnia zapewnia studentom dobre warunki socjalne i bytowe. Zalecono uzupełnienie składu Rady Wydziału o przedstawicieli studentów i doktorantów.

Stwierdzono, że przedmioty o treściach humanistycznych winny prezentować szersze spektrum i być w większym stopniu obieralne. Zalecono uzupełnienie bazy prawidłowo skonstruowanych sylabusów. Stwierdzono, że prace dyplomowe wykonywane są na zróżnicowanym poziomie i dopuszczane są również opracowania niespełniające kryterium pracy magisterskiej. Zwrócono uwagę na niemal całkowity brak stosowania metod statystycznych w opracowaniu wyników i wnioskowaniu w powyższych pracach. Podczas egzaminów dyplomowych nie stosowano pełnej skali ocen i zawyżano je. Zalecono okresową analizę jakości prac dyplomowych i poprawności oceniania. Stwierdzono, że Wydział Geograficzno-Biologiczny UP im. KEN w Krakowie posiada dobre warunki do prowadzenia zajęć audytoryjnych, ćwiczeniowych i laboratoryjnych na kierunku biologia, ale liczba i kubatura pomieszczeń wymagają uzupełnienia. Unowocześnienia wymagało również wyposażenie niektórych obiektów dydaktycznych (laboratoria, pracownie komputerowe, sieć WiFi) oraz dostosowanie budynku do potrzeb niepełnosprawnych. Stwierdzono, że w Instytucie Biologii prowadzi się badania naukowe o szerokim i atrakcyjnym zakresie tematycznym, a aktywność nauczycieli w zdobywaniu środków finansowych na badania jest wysoka. Jednostka dostosowała się do większości zaleceń. Uzupełniono bazę sylabusów i aktualnie jest ona kompletna. Realizowane prace licencjackie i magisterskie spełniają kryteria stawiane pracom dyplomowym, dopracowania wymagają jednak zasady przeprowadzania egzaminu dyplomowego. Doposażono obiekty dydaktyczne (laboratoria, pracownie komputerowe, sieć WiFi) oraz dostosowano budynek przy ulicy Podchorążych 2 do potrzeb osób niepełnosprawnych. Modernizacji lub przeniesienia do innego budynku wymagają laboratoria zlokalizowane w obiekcie przy ulicy Podbrzezie. Podstawa prawna oceny została określona w Załączniku nr 1, a szczegółowy harmonogram przeprowadzonej wizytacji, uwzględniający podział zadań pomiędzy członków zespołu oceniającego, w Załączniku nr 2.

OCENA SPEŁNIENIA KRYTERIÓW OCENY PROGRAMOWEJ DLA KIERUNKÓW STUDIÓW O PROFILU OGÓLNOAKADEMICKIM

Kryterium oceny	Ocena końcowa spełnienia kryterium				
	wyróżniająco	w pełni	znacząco	częściowo	niedostatecznie
1. Jednostka sformułowała koncepcję kształcenia i realizuje na ocenianym kierunku studiów program kształcenia umożliwiający osiągnięcie zakładanych efektów kształcenia			x		
2. Liczba i jakość kadry naukowo-dydaktycznej oraz prowadzone w jednostce badania naukowe ¹ zapewniają realizację programu kształcenia na ocenianym kierunku oraz osiągnięcie przez studentów zakładanych efektów kształcenia		x			
3. Współpraca z otoczeniem społecznym, gospodarczym lub kulturalnym w procesie kształcenia			x		
4. Jednostka dysponuje infrastrukturą dydaktyczną i naukową umożliwiającą realizację programu kształcenia o profilu ogólnoakademickim i osiągnięcie przez studentów zakładanych efektów kształcenia, oraz prowadzenie badań naukowych		x			
5. Jednostka zapewnia studentom wsparcie w procesie uczenia się, prowadzenia badań i wchodzenia na rynek pracy		x			
6. W jednostce działa skuteczny wewnętrzny system zapewniania jakości kształcenia zorientowany na ocenę realizacji efektów kształcenia i doskonalenia programu kształcenia oraz podniesienie jakości na ocenianym kierunku studiów			x		

¹ Określenia: obszar wiedzy, dziedzina nauki i dyscyplina naukowa, dorobek naukowy, osiągnięcia naukowe, stopień i tytuł naukowy oznaczają odpowiednio: obszar sztuki, dziedziny sztuki i dyscypliny artystyczne, dorobek artystyczny, osiągnięcia artystyczne oraz stopień i tytuł w zakresie sztuki.

Jeżeli argumenty przedstawione w odpowiedzi na raport z wizytacji lub wniosku o ponowne rozpatrzenie sprawy będą uzasadniały zmianę uprzednio sformułowanych ocen, raport powinien zostać uzupełniony. Należy, w odniesieniu do każdego z kryteriów, w obrębie którego ocena została zmieniona, wskazać dokumenty, przedstawić dodatkowe informacje i syntetyczne wyjaśnienia przyczyn, które spowodowały zmianę, a ostateczną ocenę umieścić w tabeli nr 1.

Max. 1800 znaków (ze spacjami)

Zespół odwoławczy po rozpatrzeniu wniosku o ponowne rozpatrzenie sprawy stwierdził, że biorąc pod uwagę, iż obecnie kryteria: jednostka sformułowała koncepcję kształcenia i realizuje na ocenianym kierunku studiów program kształcenia umożliwiający osiągnięcie zakładanych efektów kształcenia, a także w jednostce działa skuteczny wewnętrzny system zapewniania jakości kształcenia zorientowany na ocenę realizacji efektów kształcenia i doskonalenia programu kształcenia oraz podniesienie jakości na ocenianym kierunku studiów otrzymały ocenę „w pełni”, Zespół Odwoławczy stwierdza, że spełnione zostały warunki do wydania pozytywnej oceny jakości kształcenia na kierunku „biologia” prowadzonym na Wydziale Geograficzno – Biologicznym Uniwersytetu Pedagogicznego im. Komisji Edukacji Narodowej w Krakowie na poziomie studiów pierwszego i drugiego stopnia o profilu ogólnoakademickim.

Tabela nr 1

Kryterium	Ocena końcowa spełnienia kryterium				
	wyróżniająco	w pełni	znaczaco	częściowo	niedostatecznie
1. Jednostka sformułowała koncepcję kształcenia i realizuje na ocenianym kierunku studiów program kształcenia umożliwiający		X			

osiągnięcie zakładanych efektów kształcenia					
6. W jednostce działa skuteczny wewnętrzny system zapewniania jakości kształcenia zorientowany na ocenę realizacji efektów kształcenia i doskonalenia programu kształcenia oraz podniesienie jakości na ocenianym kierunku studiów		X			

1. Jednostka sformułowała koncepcję kształcenia i realizuje na ocenianym kierunku studiów program kształcenia umożliwiający osiągnięcie zakładanych efektów kształcenia. 1.1. Koncepcja kształcenia na ocenianym kierunku studiów jest zgodna z misją i strategią rozwoju uczelni, odpowiada celom określonym w strategii jednostki oraz w polityce zapewnienia jakości, a także uwzględnia wzorce i doświadczenia krajowe i międzynarodowe właściwe dla danego zakresu kształcenia.* 1.2 Plany rozwoju kierunku uwzględniają tendencje zmian zachodzących w dziedzinach nauki i dyscyplinach naukowych, z których kierunek się wywodzi, oraz są zorientowane na potrzeby otoczenia społecznego, gospodarczego lub kulturalnego, w tym w szczególności rynku pracy. 1.3 Jednostka przyporządkowała oceniany kierunek studiów do obszaru/obszarów kształcenia oraz wskazała dziedzinę/dziedziny nauki oraz dyscyplinę/dyscypliny naukowe, do których odnoszą się efekty kształcenia dla ocenianego kierunku. 1.4. Efekty kształcenia zakładane dla ocenianego kierunku studiów są spójne z wybranymi efektami kształcenia dla obszaru/obszarów kształcenia, poziomu i profilu ogólnoakademickiego, do którego/których kierunek ten został przyporządkowany, określonymi w Krajowych Ramach Kwalifikacji dla Szkolnictwa Wyższego, sformułowane w sposób zrozumiały i pozwalający na stworzenie systemu ich weryfikacji. W przypadku kierunków studiów, o których mowa w art. 9b, oraz kształcenia przygotowującego do wykonywania zawodu nauczyciela, o którym mowa w art. 9c ustawy z dnia 27 lipca 2005 r. - Prawo o szkolnictwie wyższym (Dz. U. z 2012 r. poz. 572, z późn. zm.), efekty kształcenia są także zgodne ze standardami kształcenia określonymi w przepisach wydanych na podstawie wymienionych artykułów ustawy. Efekty kształcenia zakładane dla ocenianego kierunku studiów, uwzględniają w szczególności zdobywanie przez studentów pogłębionej wiedzy, umiejętności badawczych i kompetencji społecznych niezbędnych w działalności badawczej, na rynku pracy, oraz w dalszej edukacji.* 1.5 Program studiów dla ocenianego kierunku oraz organizacja i realizacja procesu kształcenia,
--

umożliwiają studentom osiągnięcie wszystkich zakładanych efektów kształcenia oraz uzyskanie kwalifikacji o poziomie odpowiadającym poziomowi kształcenia określone dla ocenianego kierunku o profilu ogólnoakademickim.*

1.5.1. W przypadku kierunków studiów, o których mowa w art. 9b, oraz kształcenia przygotowującego do wykonywania zawodu nauczyciela, o którym mowa w art. 9c ustawy Prawo o szkolnictwie wyższym, program studiów dostosowany jest do warunków określonych w standardach zawartych w przepisach wydanych na podstawie wymienionych artykułów ustawy.

1.5.2 Dobór treści programowych na ocenianym kierunku jest zgodny z zakładanymi efektami kształcenia oraz uwzględnia w szczególności aktualny stan wiedzy związanej z zakresem ocenianego kierunku.*

1.5.3. Stosowane metody kształcenia uwzględniają samodzielne uczenie się studentów, aktywizujące formy pracy ze studentami oraz umożliwiają studentom osiągnięcie zakładanych efektów kształcenia, w tym w szczególności w przypadku studentów studiów pierwszego stopnia - co najmniej przygotowanie do prowadzenia badań, obejmujące podstawowe umiejętności badawcze, takie jak: formułowanie i analiza problemów badawczych, dobór metod i narzędzi badawczych, opracowanie i prezentacja wyników badań, zaś studentom studiów drugiego stopnia lub jednolitych studiów magisterskich – udział w prowadzeniu badań w warunkach właściwych dla zakresu działalności badawczej związanej z ocenianym kierunkiem, w sposób umożliwiający bezpośrednie wykonywanie prac badawczych przez studentów.*

1.5.4. Czas trwania kształcenia umożliwia realizację treści programowych i dostosowany jest do efektów kształcenia określonych dla ocenianego kierunku studiów, przy uwzględnieniu nakładu pracy studentów mierzonego liczbą punktów ECTS.

1.5.5. Punktacja ECTS jest zgodna z wymaganiami określonymi w obowiązujących przepisach prawa, w szczególności uwzględnia przypisanie modułom zajęć powiązanych z prowadzonymi w uczelni badaniami naukowymi w dziedzinie/dziedzinach nauki związanej/związanych z ocenianym kierunkiem więcej niż 50% ogólnej liczby punktów ECTS.*

1.5.6. Jednostka powinna zapewnić studentowi elastyczność w doborze modułów kształcenia w wymiarze nie mniejszym niż 30% liczby punktów ECTS wymaganej do osiągnięcia kwalifikacji odpowiadających poziomowi kształcenia na ocenianym kierunku, o ile odrębne przepisy nie stanowią inaczej.*

1.5.7. Dobór form zajęć dydaktycznych na ocenianym kierunku, ich organizacja, w tym liczebność grup na poszczególnych zajęciach, a także proporcje liczby godzin różnych form zajęć umożliwiają studentom osiągnięcie zakładanych efektów kształcenia, w szczególności w zakresie pogłębionej wiedzy, umiejętności prowadzenia badań oraz kompetencji społecznych niezbędnych w działalności badawczej. Prowadzenie zajęć z wykorzystaniem metod i technik kształcenia na odległość spełnia warunki określone przepisami prawa.*

1.5.8. W przypadku, gdy w programie studiów na ocenianym kierunku zostały uwzględnione praktyki zawodowe, jednostka określa efekty kształcenia i metody ich weryfikacji, oraz zapewnia właściwą organizację praktyk, w tym w szczególności dobór instytucji o zakresie działalności odpowiednim do celów i efektów kształcenia zakładanych dla ocenianego kierunku oraz liczbę miejsc odbywania praktyk dostosowaną do liczby studentów kierunku.

1.5.9. Program studiów sprzyja umiędzynarodowieniu procesu kształcenia, np. poprzez realizację programu kształcenia w językach obcych, prowadzenie zajęć w językach obcych, ofertę kształcenia dla studentów zagranicznych, a także prowadzenie studiów wspólnie z zagranicznymi uczelniami lub instytucjami naukowymi.

1.6. Polityka rekrutacyjna umożliwia właściwy dobór kandydatów.

1.6.1. Zasady i procedury rekrutacji zapewniają właściwy dobór kandydatów do podjęcia kształcenia na ocenianym kierunku studiów i poziomie kształcenia w jednostce oraz uwzględniają zasadę zapewnienia im równych szans w podjęciu kształcenia na ocenianym kierunku.

1.6.2. Zasady, warunki i tryb potwierdzania efektów uczenia się na ocenianym kierunku umożliwiają identyfikację efektów uczenia się uzyskanych poza systemem studiów oraz ocenę ich adekwatności do efektów kształcenia założonych dla ocenianego kierunku studiów. *

1.7. System sprawdzania i oceniania umożliwia monitorowanie postępów w uczeniu się oraz ocenę stopnia osiągnięcia przez studentów zakładanych efektów kształcenia.*

1.7.1. Stosowane metody sprawdzania i oceniania efektów kształcenia są adekwatne do zakładanych

efektów kształcenia, wspomagają studentów w procesie uczenia się i umożliwiają skuteczne sprawdzenie i ocenę stopnia osiągnięcia każdego z zakładanych efektów kształcenia, w tym w szczególności w zakresie pogłębionej wiedzy, umiejętności prowadzenia badań oraz kompetencji społecznych niezbędnych w działalności badawczej, na każdym etapie procesu kształcenia, także na etapie przygotowywania pracy dyplomowej i przeprowadzania egzaminu dyplomowego, oraz w odniesieniu do wszystkich zajęć, w tym zajęć z języków obcych.

1.7.2. System sprawdzania i oceniania efektów kształcenia jest przejrzysty, zapewnia rzetelność, wiarygodność i porównywalność wyników sprawdzania i oceniania, oraz umożliwia ocenę stopnia osiągnięcia przez studentów zakładanych efektów kształcenia. W przypadku prowadzenia kształcenia z wykorzystaniem metod i technik kształcenia na odległość stosowane są metody weryfikacji i oceny efektów kształcenia właściwe dla tej formy zajęć.*

1. Ocena znacząco

2. Opis spełnienia kryterium, z uwzględnieniem kryteriów oznaczonych dwiema i trzema cyframi

1.1.

Uniwersytet Pedagogiczny im. Komisji Edukacji Narodowej w Krakowie jest najstarszą i najbardziej rozpoznawaną uczelnią kształcąca nauczycieli i wychowawców w Polsce. Misją Uczelni jest zdobywanie, rozwijanie i przekazywanie wiedzy, tworzenie środowiska sprzyjającego badaniom naukowym i edukacji, współpracy i komunikacji oraz samorozwojowi wszystkich członków społeczności akademickiej. Koncepcja kształcenia na kierunku biologia jest zgodna z misją i strategią rozwoju UP przyjętą na lata 2014-2020. Za kluczowe w misji uznaje się:

- przygotowanie wykwalifikowanych nauczycieli do szkół wszystkich stopni
- przygotowanie kadry dla instytucji oświatowych
- kształcenie kadr naukowych
- prowadzenie badań naukowych.

Na kierunku biologia szczególną uwagę skupia się na kształtowaniu u studentów postaw odpowiedzialności za stan środowiska i zachowanie bioróżnorodności oraz zrównoważony rozwój. Przygotowuje się ich do podjęcia pracy zarówno na rynku krajowym, jak i międzynarodowym a także do prowadzenia badań naukowych na rzecz stanu środowiska, zachowania bioróżnorodności i zrównoważonego rozwoju. Kształci się także nauczycieli biologii, a koncepcja kształcenia zgodna jest z celami polityki jakości kształcenia. Studia I stopnia na *kierunku biologia* prowadzone są w formie stacjonarnej i niestacjonarnej. Mają one profil ogólnoakademicki i dwie specjalności: Biologia z przyrodą – specjalność nauczycielska oraz Biologia z ochroną i kształtowaniem środowiska - specjalność nienauczyielska. Studia II stopnia o profilu ogólnoakademickim, prowadzone w formie stacjonarnej i niestacjonarnej w ramach dwóch specjalności: Biologia z chemią – specjalność nauczycielska oraz Biologia eksperymentalna i środowiskowa - specjalność nienauczyielska.

1.2. Plany rozwoju kierunku uwzględniają tendencje zmian w różnych dyscyplinach biologicznych i zakładają rozwijanie nowych specjalności, zgodnie z oczekiwaniami rynku pracy regionu i kraju. Niestety w raporcie samooceny nie sprecyzowano dokładnie o jakie nowe specjalności chodzi. Władze Jednostki dbają o to, aby znacząca rola w procesie tworzenia oferty edukacyjnej, przypadająca interesariuszom zewnętrznym. Przed opracowaniem aktualnej oferty edukacyjnej, interesariusze określają swoje oczekiwania wobec koncepcji kształcenia, jego profilu, celów i efektów kształcenia oraz sylwetki absolwenta kierunku, co znajduje odzwierciedlenie w kreowanym procesie dydaktycznym. Władze Instytutu wystąpiły z prośbą do Władz Uczelni o aplikowanie w Ministerstwie Nauki i Szkolnictwa Wyższego możliwości uruchomienia jednolitych (5-letnich) studiów nauczycielskich z biologii. Planuje się także dalszy rozwój współpracy międzynarodowej, co ma pomóc w uruchomieniu studiów prowadzonych w językach obcych. Umieędzynarodowienie procesu kształcenia ma przyczynić się również do internacjonalizacji prowadzonych badań naukowych, a tym samym lepszego wyeksponowanie mocnych stron Jednostki.

1.3. *Kierunek biologia* został właściwie przyporządkowany do obszaru kształcenia w zakresie nauk przyrodniczych, a efekty kształcenia zostały w 100% przyporządkowane do powyższego obszaru. Jednostka dysponuje Uchwałą nr 4 z dnia 26.03.2012 w sprawie określenia kierunkowych efektów kształcenia. Brak jest natomiast uchwały Senatu, która zgodnie z § 7 ust. 1 pkt. 1 lit. c) Rozporządzenia MNiSW w sprawie warunków prowadzenia studiów, wskazywałaby dziedziny nauki i dyscypliny

naukowej, do których odnoszą się efekty kształcenia dla ocenianego kierunku studiów. Podczas wizyty ZO ustalono, że Jednostka przyporządkowuje efekty kształcenia dla ocenianego kierunku do dziedziny nauki biologiczne i dyscypliny biologia.

1.4. Opracowane kierunkowe efekty kształcenia dla studiów I stopnia *kierunku biologia*, specjalność *Biologia z przyrodą – nauczycielska* oraz *Biologia z ochroną i kształtowaniem środowiska – specjalność nienauczycielska* obejmują **33** kierunkowe efekty kształcenia w kategorii „wiedza”, **13** efektów kształcenia w kategorii „umiejętności” i **10** efektów w kategorii „kompetencje społeczne”, odnoszących się odpowiednio do 11 efektów obszarowych w zakresie „wiedza”, 12 efektów obszarowych w zakresie „umiejętności” i 8 efektów obszarowych w zakresie „kompetencje społeczne” – łącznie 53 efekty kierunkowe odniesiono do 31 (100%) efektów obszarowych. Efekty kierunkowe są wspólne dla obu specjalności. Przyjęto, iż głównym celem kształcenia na studiach I stopnia jest wyposażenie absolwenta w wiedzę i umiejętności z zakresu ogólnych zagadnień z biologii, oparte na podstawach nauk matematyczno-przyrodniczych, które będzie on umiał wykorzystać w pracy zawodowej. Założone na studiach I stopnia efekty kształcenia w kategorii „wiedza” mają na celu umożliwienie studentom m.in. poznanie najważniejszych zagadnień matematyki, fizyki i chemii niezbędnych do zrozumienia praw przyrody i opisu procesów życiowych, poznania budowy i funkcjonowania organizmów, poznania i zrozumienia sposobów klasyfikacji organizmów żywych, znaczenia bioróżnorodności i zmian ewolucyjnych oraz ekologii. W ramach efektów w kategorii „umiejętności” założono m.in., że student potrafi zastosować podstawowe techniki i narzędzia badawcze biologii doświadczalnej wykorzystywane w pracy terenowej, wykonuje podstawowe zadania i ekspertyzy badawcze i przeprowadza obserwacje w laboratorium i w terenie. Po osiągnięciu efektów kształcenia w kategorii „kompetencje społeczne” student ma m.in. wykazywać aktywną postawę w systematycznym aktualizowaniu wiedzy, być kreatywnym i innowacyjnym. W opinii ZO PKA, zarówno na studiach I jak i II stopnia, należy wzbogacić efekty kierunkowe o aspekty związane z wiedzą dotyczącą najnowocześniejszych metod biologii molekularnej i umiejętnościami ich stosowania. W obecnych programach udział tych treści kształcenia jest zbyt niski.

W oparciu o standardy kształcenia przygotowującego do zawodu nauczyciela przyjęto, że po ukończeniu specjalności nauczycielskiej *Biologia z przyrodą* absolwent ma uprawnienia do nauczania przyrody w szkole na II etapie edukacyjnym. Po ukończeniu specjalności *Biologia z ochroną i kształtowaniem środowiska* (specjalność nienauczycielska) absolwent jest przygotowany do pracy indywidualnej i zespołowej w jednostkach naukowo – badawczych.

Kierunkowe efekty kształcenia na studiach II stopnia są wspólne dla obu specjalności i obejmują: w kategorii "wiedza" **21** efektów kierunkowych, w kategorii „umiejętności” **12**, a w kategorii „kompetencje społeczne” **11**, co daje łącznie **44** efekty kierunkowe odniesione do 30 (100%) efektów obszarowych (wg załącznika nr 3a "Programy studiów kierunkowe i specjalnościowe") lub **10** efektów w kategorii "kompetencje społeczne" (wg załącznika "Analiza zgodności opisu kierunkowych efektów kształcenia"). Niezależnie zatem od wybranej specjalności i formy studiów (stacjonarne i niestacjonarne) każdy z absolwentów studiów drugiego stopnia *kierunku biologia* uzyskuje te same kierunkowe efekty kształcenia. Ponadto, dla specjalności nauczycielskich, zarówno na studiach I i II stopnia, sformułowano efekty kształcenia odpowiadające wymaganiom zawartym w standardach kształcenia przygotowującego do wykonywania zawodu nauczyciela - zgodnie z Rozporządzeniem MNiSW z dnia 17 stycznia 2012 roku w sprawie standardów kształcenia przygotowujących do wykonywania zawodu nauczyciela.

Przyjęto, że absolwent studiów II stopnia posiada rozszerzoną wiedzę z zakresu biologii pozwalającą na opis i wyjaśnianie procesów i zjawisk zachodzących w przyrodzie. Absolwent jest przygotowany do pracy indywidualnej i zespołowej w jednostkach naukowo-badawczych oraz laboratoriach badawczych, kontrolnych i diagnostycznych w zakresie podstawowej analityki i podstawowych prac badawczych prowadzonych z wykorzystaniem materiału biologicznego w przemyśle, administracji, placówkach ochrony przyrody, a po ukończeniu specjalności nauczycielskiej w szkolnictwie (zgodnie ze standardami kształcenia przygotowującego do wykonywania zawodu nauczyciela). Program studiów wymaga wzbogacenia o aspekty związane z nowoczesnymi metodami molekularnymi stosowanymi we współczesnej biologii. Treści realizowane w ramach realizacji przedmiotu "Wybrane problemy z biologii molekularnej – kwasy nukleinowe" (15 h) - wyłącznie II stopień studiów, specj. *biologia eksperymentalna i środowiskowa* nie są wystarczające.

Założono, że absolwent studiów II stopnia kierunku biologia o specjalności nauczycielskiej *Biologia z*

chemię jest przygotowany do nauczania biologii i chemii w gimnazjum i w szkole ponadgimnazjalnej. Specjalnościowe efekty kształcenia dla specjalności nauczycielskiej uwzględniają wszystkie efekty kształcenia uwzględnione w standardach kształcenia przygotowujących do wykonywania zawodu nauczyciela.

Na studiach I stopnia efekty kształcenia dla specjalności nauczycielskiej *Biologia z przyrodą* w kategorii „wiedza” obejmują 15 efektów kształcenia, w kategorii „umiejętności” 11, w kategorii „kompetencje społeczne” 4 efekty kształcenia – łącznie 30 efektów. Szczegółowa analiza treści programowych studiów I stopnia dla specjalności nauczycielskiej *Biologia z przyrodą* budzi zastrzeżenia co do zasadności wybranych założonych efektów kształcenia i nie pozwala stwierdzić, że osiągnięcie wszystkich założonych efektów kształcenia jest realne, np: N_W08 "Definiuje podstawowe pojęcia mechaniki i chemii kwantowej, wyjaśnia specyfikę opisu kwantowego; ma wiedzę na temat związków pomiędzy mikro- i makroskopowym opisem układów molekularnych"; N_W09 "Opisuje właściwości związków organicznych oraz mechanizmy reakcji chemicznych charakterystycznych dla grup funkcyjnych"; N_W11 "Ma wiedzę na temat podstawowych pojęć i praw z zakresu krystalografii geometrycznej i strukturalnej", N_W12 "Wymienia nowoczesne metody analizy ilościowej i jakościowej substancji w fazie stałej, ciekłej i gazowej, objaśnia sposoby i możliwości ich stosowania w praktyce" są realizowane i osiągane przez studentów. Trudno również zgodzić się z deklaracją, iż student I stopnia studiów, specjalność nauczycielska *Biologia z przyrodą* "ma pogłębiłą i uszczegółowioną wiedzę w zakresie chemii, biologii, geografii i fizyki oraz w zakresie wybranych aspektów środowiska przyrodniczego, które są ujęte w podstawie programowej przedmiotu przyroda w szkole podstawowej" (N_W04). Opracowane efekty kształcenia dla specjalności nienauczyielskiej *Biologia z ochroną i kształtowaniem środowiska* w kategorii „wiedza” obejmują 16 efektów kształcenia dla modułu specjalności, w kategorii „umiejętności” 14, w kategorii „kompetencje społeczne” 7 – łącznie 37 efektów. Możliwość osiągnięcia tych efektów kształcenia nie budzi zastrzeżeń.

Na studiach II stopnia opracowane efekty specjalnościowe (dla specjalności nienauczyielskiej *Biologia eksperymentalna i środowiskowa* w kategorii „wiedza” obejmują 15, w kategorii „umiejętności” 10, w kategorii „kompetencje społeczne” 3 efekty kształcenia. Efekty te sformułowano jasno i poprawnie, możliwość ich realizacji nie budzi zastrzeżeń. Dla specjalności nauczycielskiej *Biologia z chemią* w kategorii „wiedza” opracowano 6 efektów, w kategorii „umiejętności” - 7 efektów, a w kategorii „kompetencje społeczne” 2 specjalnościowe efekty kształcenia. Efekty te mają odniesienie do efektów opisanych w standardach kształcenia przygotowujących do wykonywania zawodu nauczyciela. W ramach specjalności nauczycielskich karty przedmiotów związanych z przygotowaniem pedagogicznym, psychologicznym, dydaktycznym nie mają więc odniesień do kierunkowych efektów kształcenia, gdyż przyporządkowane im efekty wynikają ze standardu kształcenia przygotowującego do wykonywania zawodu nauczyciela. Odniesienia efektów przedmiotowych do kierunkowych efektów kształcenia występują tylko w przypadku efektów kształcenia określonych dla przedmiotów związanych z przygotowaniem merytorycznym do nauczania biologii, przyrody oraz chemii, co jest jasne, klarowne i zgodne z przyjętymi zasadami. W kartach przedmiotów realizowanych w ramach specjalności nauczycielskiej efekty przedmiotowe (założone w ramach realizacji poszczególnych modułów) odniesiono wyłącznie do efektów kształcenia dla specjalności - w kartach przedmiotów widnieje zapis: "odniesienie do efektów dla specjalności (określonych w karcie programu studiów dla modułu specjalnościowego)". Karty przedmiotów realizowanych w ramach specjalności nienauczyielskich zawierają opis przedmiotowych efektów kształcenia, oraz ich odniesienie do kierunkowych efektów kształcenia.

Studenci wizytowanego kierunku znają pojęcie "efekt kształcenia", a źródłem wiedzy o efektach kształcenia są dla studentów karty przedmiotów (sylabusy), udostępniane głównie za pomocą strony internetowej Instytutu Biologii. Karty przedmiotów są również przedstawiane i omawiane na pierwszych zajęciach z danego przedmiotu.

1.5.

1.5.1

Programy studiów prowadzonych w ramach *kierunku biologia* o specjalności nauczycielskiej dostosowane są do warunków określonych w Rozporządzeniu MNiSW z dnia 17 stycznia 2012 roku w sprawie standardów kształcenia przygotowujących do wykonywania zawodu nauczyciela. Absolwent po ukończeniu kształcenia posiada wiedzę psychologiczną i pedagogiczną, wiedzę z zakresu dydaktyki popartą doświadczeniem w jej praktycznym wykorzystaniu. Zarówno na studiach I jak i II stopnia

programy specjalności nauczycielskiej spełniają wymagania określone powyższym rozporządzeniem i są dostosowane do warunków określonych w standardach zawartych w przepisach.

1.5.2.

Generalnie, przedstawiony program studiów dla ocenianego kierunku, zarówno na studiach I stopnia, jak i II stopnia umożliwia studentom osiągnięcie zakładanych kierunkowych efektów kształcenia. Zastrzeżenia budzi możliwość osiągnięcia wszystkich zaplanowanych efektów kształcenia dla specjalności nauczycielskiej *biologia z przyrodą* na pierwszym stopniu studiów. Dobór treści programowych na ocenianym kierunku jest właściwy, uwzględnia aktualny stan wiedzy związanej z zakresem ocenianego kierunku jednak mógłby być zostać wzbogacony o treści związane z najnowocześniejszymi osiągnięciami nauk przyrodniczych. Różnorodność i aktualność treści programowych zapewnienia studentom osiągnięcia wszystkich kierunkowych efektów kształcenia w zakresie wiedzy, zdobywania umiejętności prowadzenia badań oraz kompetencji społecznych niezbędnych w działalności badawczej. Realizowane zagadnienia programowe są zgodne z ramowymi treściami kształcenia opisanymi w standardach kształcenia przygotowującego do wykonywania zawodu nauczyciela, określonych w przepisach wydanych na podstawie art. 9c ustawy PSW. Program studiów zawiera wszystkie sylabusy (z wyjątkiem modułów wybieralnych takich jak *wykład uczelniany*).

Na podstawie oceny losowo wybranych prac dyplomowych ZO PKA stwierdza, że forma, tematyka i metodyka prac dyplomowych na ocenianym kierunku oraz stawiane im wymagania są zgodne z koncepcją kształcenia, efektami kształcenia, a także profilem kształcenia i obszarem kształcenia (obszar nauk przyrodniczych, dziedziną nauk biologicznych, dyscypliną biologia), do których odnoszą się efekty kształcenia określone dla ocenianego kierunku. Oceny prac dyplomowych są adekwatne do prezentowanych treści, a realizowane prace są na właściwym poziomie i spełniają wymagania stawiane dyplomowym pracom licencjackim i magisterskim. Niemniej warto poszerzyć zakres tematyki prac magisterskich o zagadnienia związane z nowoczesnymi technikami biologii molekularnej.

1.5.3.

Stosowane metody kształcenia uwzględniają samodzielne uczenie się studentów i aktywizujące formy pracy ze studentami (np. analizy biologiczne, projekty, case study, dyskusje, gry dydaktyczne, obserwacje) oraz wspomagają studentów w osiąganiu zakładanych efektów kształcenia. Studenci I stopnia studiów są przygotowani do prowadzenia badań przez realizację takich efektów jak: K_U06 „pod kierunkiem opiekuna wykonuje podstawowe zadania i ekspertyzy badawcze typowe dla nauk biologicznych”; K_U08 „przeprowadza obserwacje oraz wykonuje w terenie lub laboratorium proste pomiary fizyczne, biologiczne i chemiczne”; K_U02 „wykorzystuje podstawowe metody i techniki stosowane w pracy terenowej w środowisku przyrodniczym”. Studenci II stopnia studiów biorą udział w prowadzeniu badań w warunkach właściwych dla zakresu działalności badawczej związanej z kierunkiem biologia, w sposób umożliwiający im bezpośrednie wykonywanie prac badawczych. W kategorii "umiejętności" Jednostka założyła osiągnięcie przez studentów II stopnia studiów efektu kształcenia wskazującego na zdobycie umiejętności uczestniczenia w prowadzeniu badań.

Aktywizacji studentów służą zajęcia o charakterze praktycznym – 740 godz. zajęć obligatoryjnych na studiach I stopnia i 200 godz. na studiach drugiego stopnia. W programach studiów I i II stopnia zaplanowano również realizację seminariów, podczas których studenci przygotowują projekty badawcze, kształtując umiejętność w stawianiu hipotez i rozwiązywaniu problemów badawczych. Podczas spotkania z ZO PKA studenci wyrazili opinię, że zajęcia, w jakich uczestniczą, są dla nich wymagające i zobowiązują ich do ciągłego pogłębiania wiedzy i umiejętności. Motywacją do przyswajania wiedzy są dla studentów wymagania stawiane im podczas zajęć, analiza poziomu prac prezentowanych przez kolegów, jak również świadomość kondycji rynku pracy w ich dziedzinie oraz chęć jak najlepszego przygotowania się do przyszłej aktywności zawodowej.

1.5.4.

Na studiach stacjonarnych i niestacjonarnych I stopnia ze specjalnościami (od roku akademickiego 2016-2017) w czasie sześciu semestrów studiów student uzyskuje **180** pkt. ECTS, a na studiach stacjonarnych i niestacjonarnych II stopnia - **120** pkt. ECTS. W ramach zajęć obligatoryjnych, właściwych dla ocenianego kierunku studiów ogółem liczba pkt. ECTS uzyskanych w ramach realizacji powyższych zajęć wynosi dla studiów stacjonarnych I stopnia 102 ECTS, dla niestacjonarnych I stopnia 105 pkt. ECTS, a na studiach stacjonarnych II stopnia 53 pkt ECTS. i niestacjonarnych II stopnia 56 ECTS. Na studiach stacjonarnych I stopnia student realizuje również kursy do wyboru (język obcy, seminarium dyplomowe, pracownię dyplomową, wykład ogólnouczelniany w języku

polskim lub obcym i moduł kultura fizyczna oraz jeden spośród dwóch modułów specjalności) w wymiarze łącznym 70 ECTS. Ponadto, student uzyskuje 8 pkt. ECTS za egzamin dyplomowy. Na studiach stacjonarnych II stopnia za udział w kursach do wyboru (język obcy, seminarium magisterskie, pracownię magisterską, wykład ogólnouczelniany w języku polskim lub obcym i moduł kultura fizyczna oraz jeden spośród dwóch modułów specjalności) student otrzymuje 57 pkt. ECTS i 10 pkt. ECTS za egzamin dyplomowy. Na studiach niestacjonarnych I stopnia kursy do wyboru obejmują język obcy, seminarium dyplomowe, pracownię dyplomową, wykład ogólnouczelniany w języku polskim lub obcym i moduł kultura fizyczna oraz jeden spośród dwóch modułów specjalności - łącznie 65 pkt. ECTS oraz 10 pkt. ECTS za egzamin dyplomowy. Na studiach niestacjonarnych II stopnia kursy do wyboru dotyczą tych samych przedmiotów jak na studiach stacjonarnych II stopnia i stanowią 54 pkt. ECTS i 10 pkt. ECTS za egzamin dyplomowy.

Na studiach stacjonarnych I stopnia poszczególnym zajęciom przyporządkowano następującą liczbę pkt. ECTS i godzin: zajęciom o charakterze praktycznym (zajęcia w grupach – takie, jak laboratoria, konwersatoria, seminaria) przyporządkowano 96 pkt. ECTS (1085 godz. co stanowi 72% w stosunku do wykładów odpowiadających tym zajęciom); językom obcym – 110 godz. (10 pkt. ECTS), zajęciom z zakresu nauk humanistycznych i społecznych (Wstęp do filozofii, Bioetyka) - 40 godz. 2 pkt. ECTS, a zajęciom niezwiązanym z kierunkiem studiów 45 godz. 6 pkt. ECTS (Ochrona własności intelektualnej- e-learning 15h, Wykład ogólnouczelniany - 15 h, Podstawy przedsiębiorczości - 15h).

Na studiach niestacjonarnych I stopnia poszczególnym zajęciom przyporządkowano następującą liczbę godzin: zajęciom o charakterze praktycznym (zajęcia w grupach – takie, jak laboratoria, konwersatoria, seminaria) przyporządkowano 818 godz. co stanowi 70% w stosunku do wykładów odpowiadających tym zajęciom; językom obcym – 110 godz. (10 pkt. ECTS), zajęciom z zakresu nauk humanistycznych i społecznych – 40 godz. (2 pkt. ECTS), zajęciom niezwiązanym z kierunkiem studiów – 45 godz. 6 pkt. ECTS.

Na studiach stacjonarnych II stopnia poszczególnym zajęciom przyporządkowano następującą liczbę godzin: zajęciom o charakterze praktycznym (zajęcia w grupach – takie jak: laboratoria, konwersatoria, seminaria) przyporządkowano 591 godz., 45 pkt. ECTS, językom obcym (Język obcy dla celów akademickich) – 15 godz., 1 pkt. ECTS, zajęciom z obszarów nauk humanistycznych i nauk społecznych – brak, zajęciom niezwiązanym z kierunkiem studiów (Wykład ogólnouczelniany) – 45 godz., 4 pkt. ECTS.

Na studiach niestacjonarnych II stopnia poszczególnym zajęciom przyporządkowano następującą liczbę godzin: zajęciom o charakterze praktycznym (zajęcia w grupach – takie, jak laboratoria, konwersatoria, seminaria) przyporządkowano 456 godz., 99 pkt. ECTS, językom obcym – 15 godz. (1 pkt. ECTS), zajęciom z obszarów nauk humanistycznych i nauk społecznych – 1 pkt/ ECTS, zajęciom niezwiązanym z kierunkiem studiów – Wykład ogólnouczelniany - 4 pkt ECTS .

Zgodnie z założeniami Europejskiego Systemu Akumulacji i Transferu Punktów 1 punktowi ECTS odpowiada 25-30 godzinom pracy przeciętnego studenta, a zgodnie z 4.1. ROZPORZĄDZENIA MINISTRA NAUKI I SZKOLNICTWA WYŻSZEGO z dnia 3 października 2014 r. w sprawie warunków prowadzenia studiów na określonym kierunku i poziomie kształcenia "5. Program studiów dla kierunku o profilu ogólnoakademickim obejmuje moduły zajęć powiązane z prowadzonymi badaniami naukowymi w dziedzinie nauki lub sztuki związanej z tym kierunkiem studiów, którym przypisano punkty ECTS w wymiarze większym niż 50% liczby punktów ECTS, o której mowa w ust. 1 pkt 2, służące zdobywaniu przez studenta pogłębionej wiedzy oraz umiejętności prowadzenia badań naukowych." Powyższe oznaczają, że w ramach realizacji zajęć w kontakcie z nauczycielem akademickim student powinien zdobyć nie mniej niż 50% pkt. ECTS, a zatem czas trwania kształcenia w ramach zajęć wymagających bezpośredniego udziału nauczyciela na studiach stacjonarnych i niestacjonarnych I i II stopnia jest wystarczający. Niemniej jednak oceniane programy wymagają modyfikacji uwzględniających wszystkie warunki wymagane do prowadzenia studiów na określonym kierunku i poziomie kształcenia, zawarte w powyższym rozporządzeniu.

1.5.5.

Liczba punktów ECTS przypisanych przedmiotom kierunkowym, obligatoryjnym na I stopniu studiów stanowi 57% (102 pkt. ECTS) ogólnej liczby punktów, a na studiach II stopnia 44% (53 pkt. ECTS). Jednostka deklaruje, że odsetek punktów ECTS z przedmiotów powiązanych z badaniami naukowymi stanowi powyżej 50% ogólnej liczby punktów ECTS. Analiza programu studiów i zakresu badań naukowych prowadzonych na Wydziale potwierdza powyższą deklarację. Szczegółowa analiza planu

studiów stacjonarnych I i II stopnia na ocenianym kierunku wykazuje, że dla większości przedmiotów liczbę punktów ECTS, którą uzyskuje student, w stosunku do liczby godzin realizowanych zajęć dydaktycznych oszacowano prawidłowo, z kilkoma przypadkami niedoszacowania lub przeszacowania. Wybrane przykłady niedoszacowania - studia I stopnia: Semestr IV Fizjologia zwierząt - 2 ECTS, 15 godz. wykłady, 40 godz. ćwiczenia laboratoryjne; przy określonym bilansie czasu pracy 80 godz. Semestr IV Fizjologia roślin - 2 ECTS, 15 godz. wykłady, 40 godz. ćwiczenia laboratoryjne; przy określonym bilansie czasu pracy 65 godz.

Szczegółowa analiza kart przedmiotów wskazuje również na potrzebę weryfikacji zadeklarowanych punktów ECTS, przyznawanych studentom w ramach pracy w bezpośrednim kontakcie z nauczycielem akademickim - cz. "Bilans godzinowy zgodny z CNPS". Zastrzeżenia budzi możliwość zrealizowania przez studentów godzin pracy w bezpośrednim kontakcie z nauczycielem akademickim w formie "pozostałe godziny kontaktu studenta z prowadzącym", np. w ramach przedmiotów: studia stacjonarne, I st., sem. I - Chemia ogólna i analityczna - 10 godz., Botanika ogólna - 10 godz., Zoologia ogólna - 10 godz. Zgodnie z założeniami Europejskiego Systemu Akumulacji i Transferu Punktów 1 punktowi ECTS odpowiada 25-30 godzin pracy przeciętnego studenta, a zgodnie z definicją studiów stacjonarnych określoną w ustawie PSW (art. 2 ust. 1 pkt 12) studia stacjonarne to „*forma studiów wyższych, w której co najmniej połowa programu kształcenia jest realizowana w postaci zajęć dydaktycznych wymagających bezpośredniego udziału nauczycieli akademickich i studentów*”. W celu spełnienia powyższego założenia w ramach licznych przedmiotów realizowanych na studiach I i II stopnia bilans godzinowy i przyznawane punkty ECTS powinny zostać zweryfikowane i urealnione.

1.5.6.

Jednostka deklaruje, że zapewnia studentom elastyczność w doborze modułów kształcenia w wymiarze nie mniejszym niż 30% punktów ECTS. Na studiach stacjonarnych I stopnia liczba punktów ECTS zajęć do wyboru przez studenta wynosi: wykład ogólnouczelniany 4 pkt. ECTS, seminarium 3 pkt. ECTS, praca dyplomowa 4 pkt. ECTS oraz 49 pkt. ECTS z bloku specjalności nauczycielskiej lub nienauczycielskiej, język obcy – 10 pkt. ECTS, wychowanie fizyczne – 1 pkt. ECTS. Łącznie 70 pkt. ECTS, co stanowi 39%. W programach kształcenia w ramach specjalności realizowanych na II stopniu kształcenia do oferty przedmiotów do wyboru zaliczono również seminarium magisterskie (5 pkt. ECTS), pracę magisterską (12 pkt. ECTS), wykład ogólnouczelniany (4 pkt. ECTS), 34 pkt. ECTS - blok specjalności nauczycielskiej lub 34 pkt. - blok specjalności nienauczycielskiej, język obcy dla celów akademickich 1 pkt. ECTS, wychowanie fizyczne 1 pkt. ECTS. Łącznie 57 pkt. ECTS co stanowi 48 %.

Podczas spotkania z ZO PKA, studenci twierdzili jednak, że przedmiotami jakie mogą swobodnie wybrać podczas studiów są jedynie zajęcia z wychowania fizycznego, lektorat z języka obcego (jest to jedynie wybór pomiędzy językiem niemieckim lub językiem angielskim), przedmioty ogólnouczelniane oraz seminarium licencjackie lub magisterskie - odpowiednio na studiach I lub II stopnia. Ponadto, studenci I stopnia studiów wybierają tylko cztery przedmioty w ciągu toku studiów z puli tzw. przedmiotów ogólnouczelnianych, a studenci studiów II stopnia tylko dwa przedmioty z tej samej puli. Wybór studentów ogranicza się zatem tylko do wyboru specjalności i realizowanych w jej ramach wszystkich przedmiotów, co nosi znamiona wyboru pozornego. Podczas spotkania z ZO PKA studenci oświadczyli, że chcieliby mieć możliwość większego wyboru realizowanych przedmiotów. Studenci stwierdzili, że proponowane przedmioty ogólnouczelniane są dla nich interesujące, ale jednocześnie zadeklarowali potrzebę możliwości wyboru przedmiotów z szerszej puli przedmiotów oferowanych przez Instytut Biologii. ZO PKA stwierdza, że przedstawiona oferta przedmiotów do wyboru nie spełnia w pełni stawianych jej wymagań i powinna być wzbogacona, a zasady wyboru urealnione.

1.5.7.

Dobór form zajęć dydaktycznych na wizytowanym kierunku należy ocenić pozytywnie. Zajęcia prowadzone są w formie wykładów, ćwiczeń audytoryjnych, ćwiczeń laboratoryjnych, konwersatoriów, seminariów, ćwiczeń terenowych i praktyk (studia I stopnia). Na studiach I i II stopnia ocenianego kierunku niektóre przedmioty realizowane są z użyciem technik kształcenia na odległość z wykorzystaniem uczelnianej platformy e-learningowej Moodle, np. moduł Ochrona własności intelektualnej, Dydaktyka biologii, Dydaktyka biologii i wiele innych. Wykaz przedmiotów realizowanych w formie e-learningowej udostępniono na stronie <http://moodle.up.krakow.pl/course/index.php?categoryid=25>. Realizacja przedmiotów z wykorzystaniem metod i technik kształcenia na odległość spełnia wymagania określone w

przepisach prawa, a nauczyciele akademicy są przygotowywani do prowadzenia takich zajęć i uczestniczenia w nich (Rozporządzenie Ministra Nauki i Szkolnictwa Wyższego z dnia 25 września 2007 r. w sprawie warunków, jakie muszą być spełnione, aby zajęcia dydaktyczne na studiach mogły być prowadzone z wykorzystaniem metod i technik kształcenia na odległość, z późn. zmianami).

Analiza danych zawartych w planach studiów pozwala stwierdzić, że program studiów stopnia I dla specjalności nauczycielskiej realizowany jest w ramach 770 godz. w formie wykładów, co stanowi 39% wszystkich godzin dydaktycznych realizowanych z bezpośrednim udziałem nauczycieli i studentów. Zajęcia praktyczne realizowane są w ramach 1556 godzin. Program studiów II stopnia, obejmuje zajęcia audytoryjne dla specjalności nauczycielskiej i nienauczycielskiej – 56% i zajęcia praktyczne – 44% wszystkich godzin obligatoryjnych. Wskaźniki te są właściwe, zarówno dla studiów stacjonarnych, jak i niestacjonarnych. Należy zaznaczyć, że dobór form dydaktycznych i metody ich realizacji również są właściwe.

Zgodnie z przepisami obowiązującymi w Uczelni liczebność grup studenckich zależy od rodzaju prowadzonych zajęć: 1) audytoryjne, konwersatoryjne – 25 osób, 2) laboratoryjne – 12 osób, 3) seminarium dyplomowe – 8 osób, 4) zajęcia z wychowania fizycznego – 25 osób, 5) proseminaryjne, nauka języka obcego – 15 osób., ćwiczenia w szkole - nauczycielskie – 7 osób. Liczebność grup określa zarządzenie Rektora UP z dnia 28 kwietnia 2009 r. Odpowiedzialnymi za dokonywanie podziału na grupy studenckie ustalono kierowników jednostek naukowo-dydaktycznych. Liczebność grup studenckich na zajęciach jest prawidłowa, co zapewnia odpowiednią jakość kształcenia, bezpieczeństwo studentów i uwzględnia możliwości lokalowe Jednostki.

Organizację zajęć na studiach stacjonarnych i niestacjonarnych ustala Dziekan. W opinii studentów wizytowanego kierunku zarówno organizacja zajęć, jak i liczebność grup umożliwiają osiąganie zakładanych efektów kształcenia. Sale wykładowe i ćwiczeniowe są dostosowane do liczby studentów, zapewniają właściwe warunki nauki i pracy. Jednocześnie zdaniem studentów w ramach wielu przedmiotów należy zmienić zwyczaj omawiania podczas zajęć laboratoryjnych zbyt wielu treści teoretycznych, co ogranicza czas na omówienie i wykonanie zadań praktycznych. Fakt ten jest dostrzegany zwłaszcza przez studentów studiów II stopnia, specjalność *biologia eksperymentalna i środowiskowa*. Studenci zadeklarowali, że stosowane przez nauczycieli akademickich formy aktywizacji pozwalają im na dobre wprowadzenie do problematyki badań naukowych, jednak zbyt często formą decydującą o zaliczeniu przedmiotu jest przygotowanie i wygłoszenie prezentacji.

Zgodnie z art. 8 - 15 Regulaminu Studiów Uniwersytetu Pedagogicznego w Krakowie, studenci wizytowanego kierunku mają możliwość realizacji zajęć w postaci indywidualnego programu studiów, indywidualnego planu studiów i indywidualnej organizacji studiów. Indywidualna organizacja studiów przyznawana jest zainteresowanemu studentowi na jego wniosek złożony do Dziekana Wydziału przed rozpoczęciem semestru lub roku akademickiego. Wniosek, przed wydaniem decyzji, rozpatrywany jest podczas posiedzenia Rady Wydziału. Podczas spotkania z ZO PKA studenci zadeklarowali, że wiedzą o możliwości realizowania studiów w trybie organizacji indywidualnej, jednak żaden z obecnych na spotkaniu studentów z tej możliwości nie skorzystał.

1.5.8.

Ogólne warunki odbywania praktyk zawodowych zostały opracowane w formie Regulaminu Praktyk, określającym m. in. zasady, cele i organizację praktyk. Zgodnie z obowiązującymi programami studiów studenci studiów I stopnia zobowiązani są do odbycia obowiązkowej praktyki zawodowej w wymiarze 220 godz. na studiach stacjonarnych i 225 godz. na studiach stacjonarnych II stopnia. Studenci odbywają:

- praktykę zawodową z przyrody w szkole podstawowej, studia I stopnia, III rok, semestr 6
- praktykę zawodową z biologii w gimnazjum, studia II stopnia, I rok, semestr 2
- zawodową praktykę pedagogiczną w liceum z biologii II rok, studia II stopnia.

W programie studiów I stopnia (sem. 6) przewidziano praktykę zawodową z przyrody w szkole podstawowej w wymiarze 120 godz. lekcyjnych (specjalność nauczycielska). Celem praktyki pedagogicznej jest sprawdzenie teoretycznego przygotowania studentów w praktycznym działaniu. Zadaniem studentów jest uczestniczenie we wszystkich formach pracy szkoły i pomaganie nauczycielowi – opiekunowi praktyk w pełnieniu obowiązków. Obowiązkiem studenta jest przeprowadzenie 50 godz. lekcji przyrody, hospitowanie 50 godz. lekcyjnych i uczestniczenie w innych rodzajach szkolnych aktywności takich jak: zebrania, wycieczki, konferencje, zajęcia pozalekcyjne. Praktyka powinna być przez studenta dokumentowana w dzienniczku praktyk i podlega ocenie

opiekuna praktyk.

Na studiach II stopnia (I rok, sem. 2) realizowana jest praktyka zawodowa z biologii w gimnazjum, w ramach której student jest zobowiązany do przeprowadzenia 25 godz. lekcji biologii, hospitowania 20 godz. lekcji biologii oraz uczestniczenia w innych niż prowadzenie lekcji przedmiotowych rodzajach szkolnej aktywności nauczyciela (15 godz.).

Celem praktyki pedagogicznej w liceum (II rok, II st.) jest sprawdzenie teoretycznego przygotowania studentów w praktycznym działaniu. Działalność studenta w czasie praktyki ma koncentrować się na pracy dydaktyczno-wychowawczej określonej szkolnym programem nauczania. Student ma wykazać się znajomością dydaktyki biologii, pedagogiki i psychologii oraz uczestniczyć we wszystkich formach pracy szkoły i pomagać nauczycielowi – opiekunowi praktyk w pełnieniu tych obowiązków. Studenci są zobowiązani do pełnienia zadań zleconych w tym zakresie przez nauczyciela i Zakład Dydaktyki Nauk Przyrodniczych Uniwersytetu Pedagogicznego w Krakowie. Zadaniem studenta jest zaplanowanie, przygotowanie, przeprowadzanie i analiza lekcji biologii oraz uczestniczenie w zajęciach pozalekcyjnych i zajęciach opiekuńczo-wychowawczych (25 godz. lekcji biologii prowadzonych przez studenta, 20 godz. lekcji biologii, 15 godzin przeznaczonych na uczestnictwo w innych niż prowadzenie lekcji przedmiotowych rodzajach szkolnej aktywności nauczyciela).

Dokumentacja praktyki obejmuje prowadzenie dziennika praktyk. Realizacja praktyki podlega ocenie. Studenci specjalności nienauczycielskich odbywają praktyki zawodowe, zgodnie z Rozporządzeniem Prorektora ds. dydaktycznych UP w Krakowie z dnia 16 lutego 2009 r. Celem tego rodzaju praktyk jest m.in. poznanie zakresu działalności instytucji, w której odbywa się praktyka, poznanie sprzętu i aparatury wykorzystywanej w danej instytucji, zdobycie wiedzy w zakresie pracy w laboratoriach badawczych, kontrolnych i diagnostycznych w zakresie wykonywania badań analitycznych oraz prowadzenia podstawowych prac badawczych wykorzystujących materiał biologiczny w terenie, przemyśle, administracji, placówkach zajmujących się ochroną środowiska i przyrody, poznanie i opanowanie technik pracy w terenie, poznanie metod i zasad dokumentowania prowadzonych przez instytucję badań i analiz oraz zdobycie umiejętności praktycznego wykorzystania wiedzy teoretycznej w pracy zawodowej z zachowaniem zasad prawnych i etycznych,

Proponowane instytucje, w których studenci mogą odbyć praktykę zawodową to: instytuty naukowo-badawcze, laboratoria przemysłu farmaceutycznego i spożywczego, zakłady hodowli roślin i zwierząt, laboratoria diagnostyczne i medyczne wykorzystujące metody biochemiczne, biofizyczne, cytologiczne i genetyczne, stacje sanitarno-epidemiologiczne, służby ochrony środowiska, jednostki monitorowania zdrowia publicznego, laboratoria bioinformatyczne i ekologiczne. Podczas realizacji praktyk Studenci zobowiązani są do prowadzenia dziennika praktyk, dokumentując w nim program oraz przebieg praktyki. Po odbyciu przez studenta praktyki, instytucja przyjmująca, wydaje studentowi zaświadczenie z opinią oraz potwierdza zrealizowanie programu praktyki. Po realizacji wszystkich rodzajów praktyk studenci zobowiązani są dostarczyć opiekunowi praktyk zaświadczenie zakładu pracy o odbytej praktyce. Podczas spotkania z ZO PKA studenci oświadczyli, że panuje pewien chaos informacyjny związany z praktykami zawodowymi na Wydziale, ponieważ część dokumentów oraz zasad odbywania poszczególnych rodzajów praktyk jest powszechnie dostępna na stronie internetowej, a z częścią dokumentów mogą się zapoznać i je otrzymać dopiero po osobistym zgłoszeniu się do Kierownika praktyki. Takie rozwiązanie jest dla nich uciążliwe, ponieważ często zmuszeni są korzystać z informacji otrzymanych od starszych kolegów, które niejednokrotnie są rozbieżne, dlatego powinny zostać podjęte kroki, które usprawnią przepływ informacji. Efekty kształcenia zaplanowane w ramach realizacji praktyk są weryfikowane. W Jednostce opracowano ankiety dla pracodawców, które umożliwiają weryfikację planu i programu studiów na Wydziale Geograficzno-Biologicznym, jednak należy zwiększyć zaangażowanie studentów w realizację efektów kształcenia np. poprzez wprowadzenie kart pracy wypełnianych przez studentów w czasie trwania praktyk.

1.5.9.

Oferta edukacyjna obejmuje wykłady ogólnouczelniane w języku angielskim i jest adresowana do studentów uczestniczących w programie wymiany międzynarodowej Erasmus+ i wymianie krajowej MOST oraz do wszystkich studentów UP. W Jednostce prowadzącej oceniany kierunek w latach 2014/2015 studenci uczestniczyli również w wykładach *Principles of Ecotoxicology*, *Advanced Ecotoxicology* (prowadzonych w hybrydowym systemie kształcenia, polegającego na łączeniu tradycyjnych form nauczania z nauczaniem na odległość) oraz w wykładzie *Physiology of human cognition and behavior* realizowanym w ramach współpracy między Ministerstwem Edukacji

Narodowej a Ministerstwem Szkolnictwa Młodzieży i Kultury Fizycznej Republiki Czeskiej. Należy jednak podkreślić, że udział studentów w programach krajowych, jak i międzynarodowych, stażach krajowych i zagranicznych jest niewielki. W ramach programu Erasmus studenci wizytowanego kierunku mogą również uczestniczyć w wykładach prowadzonych w języku czeskim i słowackim. W latach 2013-2015, w wymianie z zagranicznymi uczelniami uczestniczyło 9 doktorantów, 10 studentów oraz 15 nauczycieli akademickich. W tym samym okresie, w wymianie uczestniczyło 31 nauczycieli akademickich z europejskich ośrodków akademickich, m.in. z Uniwersytetu w Hradec Kralove, Uniwersytetu im. Karola w Pradze i Słowackiego Uniwersytetu Rolniczego w Nitrze. Zdaniem studentów lektoraty dobrze przygotowują językowo do udziału w wymianie międzynarodowej, pozwalając na swobodną komunikację, ale jedynie w zakresie języka niemieckiego lub angielskiego. Pomimo, iż w ofercie uczelni deklaruje się możliwość realizacji lektoratów z innych niż język angielski i język niemiecki języków obcych, zajęcia te nie były uruchamiane z powodu niewypełnienia wymaganego limitu studentów w grupie (25 osób). Studenci słusznie oczekują obniżenia wymaganego limitu, co pozwoli im na wybór i uczestnictwo w innych lektoratach.

1.6.

1.6.1. Zasady rekrutacji, limit przyjęć oraz szczegółowy tryb postępowania kwalifikacyjnego na I rok studiów I i II stopnia określone zostały w trybie uchwał Senatu UP w Krakowie (np. Uchwałą nr 3/10.04.2016). Decyzja Prorektora UP (nr 27/2016) określa obowiązki i uprawnienia nauczycieli akademickich realizujących zadania rekrutacyjne. Kryterium przyjęć na studia I stopnia stacjonarne i niestacjonarne uwzględnia średnią ze wszystkich egzaminów maturalnych, na poziomie podstawowym lub rozszerzonym. Kandydatom zdającym maturę z biologii na poziomie rozszerzonym wynik zostaje przemnożony przez 2, a zdającym inne przedmioty przez 1,5. Kryteria te dotyczą kandydatów zdających tzw. „nową maturę”. W przypadku kandydatów zdających „starą” maturę, jako kryterium przyjmuje się średnią ocen uzyskaną ze wszystkich zdawanych egzaminów maturalnych. Według przyjętej polityki rekrutacyjnej na studia II stopnia biologia z chemią (nauczycielska) mogą zostać przyjęci absolwenci nauczycielskich studiów I stopnia kierunku biologia jak i innych kierunków studiów nauczycielskich. Obowiązuje konkurs dyplomów oraz egzamin dla absolwentów nauczycielskich studiów I stopnia innych kierunków niż biologia. W odniesieniu do studiów II stopnia – biologia eksperymentalna i środowiskowa obowiązuje konkurs dyplomów licencjata lub inżyniera oraz egzamin dla absolwentów innych kierunków studiów niż biologia. Taka praktyka w ocenie ZO PKA zaprzecza zasadzie równych szans dla kandydatów na studia II stopnia. Należy opracować zasady rekrutacji kandydatów na pierwszy rok studiów II stopnia zapewniające im równe szanse w podjęciu studiów.

Prowadzona polityka rekrutacyjna na studia I stopnia umożliwia przyjęcie osób, które nie zdawały na maturze żadnego rozszerzonego przedmiotu z grupy przedmiotów przyrodniczych. Dla przyjętych z takiego naboru studentów powinny znaleźć się w programie ocenianego kierunku zajęcia uzupełniające wiedzę, umiejętności i kompetencje z biologii, chemii, fizyki matematyki ze szkoły średniej. W opinii ZO PKA zmiany wymagają także zasady rekrutacji na II stopień studiów kandydatów będących absolwentami kierunków innych niż biologia, którzy w obecnym systemie mają obowiązek zdawania egzaminu wstępnego. Jednostka nie opracowała wstępnych wymagań stawianych kandydatom (oczekiwanych kompetencji kandydata) na studia drugiego stopnia. Należy określić kompetencje kandydata na studia II stopnia na ocenianym kierunku w zakresie osiągania efektów kształcenia w ramach trzech kryteriów: wiedzy, umiejętności i kompetencji społecznych. Niezbędne jest również przygotowanie: (a) wykazu kierunków, których ukończenie na poziomie studiów pierwszego stopnia uprawnia do podjęcia kształcenia na poziomie II stopnia studiów bez uzupełnienia programu kształcenia oraz (b) wykazu kierunków, których ukończenie na poziomie studiów pierwszego stopnia uprawnia do podjęcia kształcenia na poziomie studiów II stopnia z jednoczesną koniecznością uzupełnienia programu kształcenia. W ocenie ZO PKA Władze Wydziału każdego roku przyjmują odpowiednią liczbę nowych studentów, adekwatnie do możliwości dydaktycznych i infrastrukturalnych ocenianej Jednostki.

1.6.2.

Zgodnie z uchwałą Senatu Uniwersytetu Pedagogicznego w Krakowie od 15.06.2015 wdrożono procedurę potwierdzania efektów uczenia się. Po zapoznaniu się z opisem kompetencji kandydata, uznane zostają one za wystarczające lub ustala się elementy wymagające uzupełnienia na podstawie efektów kształcenia i weryfikacji posiadanych kompetencji. W wyniku potwierdzenia efektów uczenia

się zalicza się studentowi nie więcej niż 50% ECTS przypisanych do danego programu kształcenia określonego kierunku i poziomu kształcenia. Proces uznawania efektów uczenia się przeprowadza wydziałowa komisja ds. certyfikacji, którą powołuje Rada Wydziału. Decyzję w sprawie potwierdzenia efektów podejmuje Dziekan i potwierdza stosownym zaświadczeniem. Wydział ogłasza do końca października listę kierunków i poziomów studiów w odniesieniu, do których w danym roku akademickim będzie prowadzony proces potwierdzania efektów uczenia się zdobytych w ramach edukacji pozaformalnej lub nieformalnej. Ewentualne różnice programowe (różnice efektów kształcenia) muszą zostać wyrównane przez studenta w ramach obowiązujących na danym kierunku kursów. Zasady, warunki i tryb potwierdzania efektów uczenia się są właściwe i umożliwiają identyfikację efektów uczenia się uzyskanych poza systemem studiów.

1.7.

1.7.1.

System sprawdzania i oceniania ustalany jest każdorazowo dla określonego przedmiotu zgodnie z przyjętymi na Wydziale standardami. Metodami weryfikacji efektów kształcenia zawartymi w sylabusach są: rozwiązywanie zadań przy tablicy, kartkówki, udział w dyskusji, prezentacje, praca laboratoryjna, praca indywidualna, projekt grupowy, projekt indywidualny, praca pisemna, egzamin pisemny, egzamin ustny, kolokwium pisemne, sprawozdania, referat, ćwiczenia w szkole, zajęcia terenowe, gry dydaktyczne, e-learning, wypowiedź na określony temat, aktywność na zajęciach oraz inne formy (bez ich uszczegółowienia). Studenci studiów stacjonarnych, jak i niestacjonarnych mają możliwość indywidualnych konsultacji z nauczycielami podczas ich dyżurów. Nauczyciele akademicki wspomagają studentów w procesie uczenia się i osiągania efektów kształcenia, zwłaszcza podczas przygotowywania prac dyplomowych i prowadzenia związanych z nimi badań. Bywa, iż w sylabusach jako metody weryfikacji pojawiają się formy zajęć np. ćwiczenia terenowe lub zajęcia laboratoryjne, a brakuje określenia w jaki sposób na tego typach zajęciach prowadzi się weryfikację efektów kształcenia. Należy więc uzupełnić sylabusy o metody weryfikacji np. opracowania informatyczne, wyniki różnorodnych analiz, pomiarów terenowych i laboratoryjnych, opracowania pod względem statystycznym i graficznym itp.

We wszystkich sylabusach zauważa się brak podziału metod weryfikacji efektów kształcenia na weryfikację cząstkową w trakcie realizacji zajęć i końcową po zakończeniu procesu dydaktycznego. W nielicznych sylabusach realizacja zajęć w kontakcie z nauczycielem bywa mniejsza niż 50% - np. *Podstawy taksonomii* 10 godz. w kontakcie z prowadzącym /30godz. pracy studenta bez kontaktu z prowadzącym, *Matematyka II* 25/50; *Botanika systematyczna* 65/70; *Ćwiczenia terenowe z mykologii* 10/15; *Ćwiczenia terenowe z dendrologii* 20/30; *Seminarium dyplomowe* 35/45 lub 25/50; *Pracownia dyplomowa* 40/50; *bezpieczeństwo i higiena pracy ucznia i nauczyciela* 10/20; *Psychologiczne podstawy wychowania i nauczania dla II etapu edukacyjnego* 16/34; *Ćwiczenia terenowe z podstaw geografii* 10/13.

W większości przypadków stosowane indywidualne metody sprawdzania i oceniania efektów kształcenia są adekwatne i wspomagają studentów w procesie uczenia się oraz umożliwiają skuteczne sprawdzenie i ocenę stopnia osiągnięcia efektów kształcenia.

W przypadku sylabusów modułu "język obcy" nie podano odniesień do efektów kształcenia obszarowych. Z kolei w niektórych sylabusach zamiast kryteriów oceny pojawiają się metody weryfikacji. Sylabusy dostępne są na stronie internetowej IB UP w Krakowie. W opinii studentów sprawdzenie osiąganych efektów kształcenia weryfikowane jest poprzez zaliczenia pisemne (kolokwia, egzaminy, testy, referaty) oraz zaliczenia praktyczne. Zdaniem studentów te metody sprawdzania i oceniania efektów kształcenia wspierają studentów w procesie uczenia się oraz pozwalają na skuteczne sprawdzanie i ocenę stopnia osiąganych efektów kształcenia, zwłaszcza w zakresie pogłębionej wiedzy oraz kompetencji naukowych i społecznych niezbędnych w przyszłej pracy. Uwaga, jaką zgłosili studenci podczas spotkania z ZO PKA, dotyczyła konieczności przygotowania prezentacji, jako zbyt często według nich stosowanego sposobu zaliczenia przedmiotu. W opinii studentów ta forma sprawdzania wiedzy nie gwarantuje sprawdzenia wszystkich efektów kształcenia i w ich opinii nie powinna być tak często stosowana. Zespół oceniający PKA w pełni podziela tę opinię. Również egzamin dyplomowy w obecnej formie nie w pełni weryfikuje osiągnięcie kierunkowych efektów kształcenia, ponieważ jego elementem, poza przygotowaniem pracy dyplomowej, jest odpowiedź na 3 (lub 2) pytania związane z pracą dyplomową, a nie z treściami całego programu kształcenia. Należy opracować procedurę procesu dyplomowania uwzględniającą jednolite zasady przebiegu egzaminu

dypłomowego oraz zakres tematyczny zadawanych pytań (np. dwa pytania kierunkowe i jedno specjalnościowe). Jak stwierdzono wcześniej w pkt. 1.5.2. realizowane w ocenianej Jednostce prace dypłomowe są na dobrym poziomie, pozwalają na weryfikację kierunkowych efektów kształcenia i spełniają wymagania stawiane dypłomowym pracom licencjackim i magisterskim. W większości przypadków są to prace eksperymentalne.

1.7.2.

Ogólne zasady funkcjonowania systemu sprawdzania i oceniania efektów kształcenia zawarto w Regulaminie Studiów (Uchwała nr 527.04./2015 Senatu Uniwersytetu Pedagogicznego im. KEN w Krakowie). Regulamin jest stale dostępny na uczelnianej stronie internetowej. Podczas spotkania z ZO PKA studenci zadeklarowali, że informacje o systemie oceniania znajdują w kartach przedmiotów, a czasem (choć nie zawsze) są im przedstawiane na pierwszych zajęciach. Zasady zaliczenia semestru (roku) oparte są na systemie ECTS. Student może zaliczyć dany kurs i uzyskać przypisane mu punkty ECTS wyłącznie po sprawdzeniu, że osiągnął założone dla tego kursu efekty kształcenia. Decyzja Dziekana, dotycząca dopuszczalnego limitu niedoboru punktów na wszystkich prowadzonych przez Wydział kierunkach studiów, ogłaszana jest na początku każdego semestru (roku). Studenta pierwszego roku I stopnia studiów, który nie zaliczył semestru (roku) Dziekan może skreślić z listy studentów lub wyrazić zgodę na dwa wpisy warunkowe. Zaliczenie ostatniego semestru (roku) studiów następuje po zdaniu egzaminu dypłomowego. Student, który uzyskał wpis warunkowy, jest zobowiązany do uczestniczenia w zajęciach z kursu objętego warunkiem i zaliczenia kursu zgodnie z określonymi w karcie kursu wymaganiami. Student może za zgodą Dziekana zaliczyć niektóre kursy (w tym również praktyki) w innej szkole wyższej (w kraju lub za granicą), w której funkcjonuje system ECTS (dotyczy to również programu MOST). Student, który stwierdzi nieprawidłowości w przeprowadzaniu zaliczeń i egzaminów ma prawo zwrócić się o zaliczenie komisyjne lub egzamin komisyjny. Formy sprawdzania poziomu osiągnięcia przez studenta założonych efektów kształcenia oraz zasady ustalania oceny z kursu są elementami programu studiów udostępnianymi studentom w sylabusach na stronach jednostek naukowo-dydaktycznych. Treści zawarte w sylabusach powinny być omawiane ze studentami podczas realizacji pierwszych zajęć dydaktycznych lub podczas spotkań studentów z opiekunami lat. Każdy nauczyciel akademicki, niezależnie od formy prowadzonego przedmiotu, podczas realizacji pierwszych zajęć dydaktycznych ma obowiązek poinformowania studentów o stosowanym systemie ocen, harmonogramie zaliczeń lub egzaminów oraz sposobie oceniania. Taka praktyka jest pożądana i powinna wynikać ze stosownej Uchwały Rady Wydziału. O osiągniętych wynikach, w tym ocenach częściowych z danego przedmiotu studenci dowiadują się od nauczyciela prowadzącego dane zajęcia zwykle tuż po wygłoszeniu referatu, a w przypadku prac pisemnych w czasie do dwóch tygodni od ich napisania. Studenci wizytowanego kierunku pozytywnie oceniają ten system oraz sposób jego funkcjonowania. W ich opinii jest sprawiedliwy, odpowiada zasadom obiektywizmu, a nauczyciele akademicy konsekwentnie realizują założenia zawarte w kartach przedmiotów. Na ocenianym kierunku stosowane są metody zapobiegania nieuczciwości na etapie przygotowania pracy dypłomowej. Zgodnie z § 37 ust. 2 i § 38 ust. 2. i ust 4 Regulaminu studiów Promotor ocenia oryginalność pracy dypłomowej, w tym przy użyciu informatycznego systemu antyplagiatowego. Każda praca dypłomowa przed jej złożeniem w dziekanacie jest sprawdzona w informatycznym systemie antyplagiatowym, co potwierdza stosowny raport. Przedkładając pracę dypłomową, student składa w dziekanacie oświadczenie o autorstwie pracy, zawierające klauzulę dotyczącą konsekwencji wynikających z przypisania sobie autorstwa cudzej pracy (jej fragmentu) lub cudzych wyników badawczych czy koncepcji. Wzór oświadczenia określa zarządzenie rektora. ZO PKA stwierdza, że powyższe działania pozwalają na zapobieganie nieuczciwości podczas realizacji prac dypłomowych. Jednostka nie przedstawiła jednak metod stosowanych w celu zapobiegania nieuczciwości w trakcie egzaminów oraz przygotowywania częściowych prac zaliczeniowych.

2. Uzasadnienie

Koncepcja kształcenia na kierunku *biologia* prowadzonym na Wydziale Geograficzno-Biologicznym jest zgodna z misją i strategią rozwoju Uniwersytetu Pedagogicznego im. Komisji Edukacji Narodowej w Krakowie. Plany rozwoju kierunku uwzględniają tendencje zmian zachodzących w dziedzinie nauk biologicznych i dyscyplinie biologia, ciągle doskonalenie oferty edukacyjnej i dostosowywanie jej do potrzeb rynku pracy. Przewidują ponadto zatrudnianie młodej, zdolnej kadry dydaktycznej za stopniem doktora, próby umiędzynarodowienia procesu kształcenia i poszerzanie współpracy międzynarodowej. Koncepcja kształcenia na ocenianym kierunku i obu specjalnościach gwarantuje osiągnięcie przez

absolwentów założonych celów, efektów kształcenia oraz obowiązujących standardów kształcenia przygotowujących do wykonywania zawodu nauczyciela dzięki którym absolwenci mogą być konkurencyjni na rynku pracy.

Stosowane metody weryfikacji osiągania zakładanych efektów kształcenia są zróżnicowane i adekwatne do specyfiki przedmiotów. W opinii Zespołu Oceniającego PKA program studiów sprzyja umiędzynarodowieniu kształcenia. Studenci wizytowanego kierunku znają pojęcie „efekt kształcenia”, jednak wykazują pewne trudności we wskazaniu potrzeby ich weryfikacji. Na wizytowanym kierunku stosowane metody kształcenia dostosowane są do zakładanych efektów kształcenia i motywują do samodzielnego uczenia się. System weryfikacji efektów kształcenia sprawdza wszystkie składowe efektów kształcenia: wiedzę, umiejętności badawcze oraz kompetencje społeczne. Modyfikacji wymagają jednak niektóre formy sprawdzania i oceniania efektów kształcenia – stwierdzono, iż zbyt często jedyną formą zaliczenia przedmiotu jest przygotowanie prezentacji. Studenci mają możliwość zdecydowania, na które przedmioty swobodnego wyboru będą uczęszczać, jednak w ich opinii wybór jest zbyt wąski, ponieważ z wyjątkiem zajęć z lektoratu, wychowania fizycznego i seminarium mogą wybrać tylko 4 lub 2 przedmioty z puli przedmiotów ogólnouczeniowych, odpowiednio dla I i II stopnia studiów. Pozostałe przedmioty (zakwalifikowane wprowadzić w programie jako przedmioty do wyboru) są wybierane w rezultacie wyboru specjalności i mają charakter obligatoryjny. Taki sposób wyboru nie spełnia oczekiwań studentów i nie zapewnia im elastyczności w doborze modułów kształcenia w wymiarze nie mniejszym niż 30% liczby pkt. ECTS wymaganej do osiągnięcia kwalifikacji odpowiadających poziomowi kształcenia na ocenianym kierunku.

Organizacja zajęć, w tym liczebność grup, pozwala osiągać założone efekty kształcenia, a sale ćwiczeniowe, wykładowe i laboratoria są dostosowane do liczby studentów. Podczas spotkania z ZO PKA studenci zgłosili jednak uwagę, że w ramach wielu zajęć o charakterze praktycznym, w tym zajęć laboratoryjnych praktykuje się zbyt obszerne omawianie treści teoretycznych, ograniczając tym samym czas na omówienie i wykonanie zadań praktycznych. Z uwagi na eksperymentalny charakter prowadzonego kierunku studiów praktyki te powinny zostać zweryfikowane. Z kolei pytania zadawane na egzaminie dyplomowym są często zbyt mocno związane z tematem pracy dyplomowej. W związku z tym nie pozwalają na skuteczne sprawdzenie i ocenę stopnia osiągnięcia kierunkowych efektów kształcenia. Studenci mają możliwość skorzystania z programu wymiany międzynarodowej w ramach programu Erasmus+. Zasady ubiegania się o możliwość wyjazdu, a także sposób rozliczenia programu po powrocie są powszechnie dostępne i zrozumiałe. Zasady rekrutacji zapewniają równe szanse w podjęciu kształcenia i są powszechnie dostępne.

3. Zalecenia

Podjęcie uchwały Senatu, która, zgodnie z § 7 ust. 1 pkt. 1 lit. c) Rozporządzenia Ministra Nauki i Szkolnictwa Wyższego z dnia 3 października 2014 r. w sprawie warunków prowadzenia studiów na określonym kierunku i poziomie kształcenia, wskazywałaby dziedzinę nauki i dyscyplinę naukową, do której odnoszą się efekty kształcenia dla ocenianego kierunku studiów. Dostosowanie programów studiów do wszystkich wymogów zawartych w/w rozporządzeniu i podjęcie działań na rzecz zmodyfikowania programów studiów z uwzględnieniem tendencji zmian w dyscyplinie naukowej, do której przypisane są efekty kształcenia. Należy dokonać ponownej analizy liczby punktów ECTS przyznawanych w ramach realizowanych przedmiotów w celu usunięcia przypadków ich niedoszacowania (z kart przedmiotów wynika, że w wielu przypadkach zaplanowano zbyt duży nakład pracy własnej studentów). Należy umożliwić studentom zdobycie wiedzy i umiejętności związanych ze stosowaniem najnowocześniejszych metod biologii molekularnej. W celu wsparcia studentów w osiąganiu zakładanych efektów kształcenia, zarówno na studiach stacjonarnych, jak i niestacjonarnych należy zmodyfikować program studiów w taki sposób, aby zwiększyć wymiar zorganizowanych godzin pracy w kontakcie z nauczycielem akademickim, zwłaszcza realizowanych w ramach przedmiotów, których wymiar wynosi 10 godz. wykł. lub 7 godz. ćw./ 5 godz. wykł.

Zaleca się podjęcie działań mających na celu poszerzenie świadomości studentów dotyczącej charakterystyki programu studiów i potrzeby weryfikacji efektów kształcenia - warto wprowadzić powszechną praktykę omawiania kierunkowych (i przedmiotowych) efektów kształcenia podczas realizacji pierwszych zajęć dydaktycznych (zapoznanie studentów z sylabusem). W ramach programów poszczególnych specjalności należy przygotować ofertę przedmiotów swobodnego wyboru związanych ściśle ze specyfiką kierunku i specjalności, umożliwiającą studentom dokonywanie realnego wyboru.. Należy zweryfikować sposób prowadzenia zajęć dydaktycznych i przeprowadzić analizę kart

przedmiotów pod względem stosunku czasu przeznaczanego na przekazywanie studentom treści teoretycznych do czasu przeznaczanego na treści praktyczne, szczególnie w ramach programu kształcenia realizowanego na studiach II stopnia.

Należy przedstawić w sylabusach jasne kryteria oceny częściowej i końcowej poszczególnych modułów, a także dokonać analizy stosowanych formy zaliczenia, ze szczególnym naciskiem na słuszność wyboru prezentacji, jako jedynego wymogu do uzyskania zaliczenia przedmiotu. Konieczne jest opracowanie i wdrożenie procedury dotyczącej przepływu informacji w ocenianej Jednostce, szczególnie w odniesieniu do obowiązku odbycia praktyk. Zaleca się wdrożenie i stosowanie jednolitej procedury procesu dyplomowania - pytania egzaminacyjne powinny być formułowane w taki sposób, aby pozwalały na skuteczne sprawdzenie i ocenę stopnia osiągnięcia kierunkowych efektów kształcenia i nie powinny dotyczyć wyłącznie tematu pracy dyplomowej. Należy zmniejszyć wymagany do uruchomienia lektoratów limit studentów, co umożliwi realizację zajęć w ramach języków obcych innych niż wyłącznie język angielski i język niemiecki. Należy opracować i wdrożyć mechanizmy zapobiegania nieuczciwości studentów w trakcie egzaminów oraz przygotowywania częściowych prac zaliczeniowych. Zaleca się opracowanie spójnych, jednakowych dla wszystkich kandydatów zasad rekrutacji na pierwszy rok studiów II stopnia, zapewniających równe szanse w podjęciu studiów (możliwe rozwiązania przedstawiono w pkt. 1.6.1.).

2. Liczba i jakość kadry naukowo-dydaktycznej oraz prowadzone w jednostce badania naukowe zapewniają realizację programu kształcenia na ocenianym kierunku oraz osiągnięcie przez studentów zakładanych efektów kształcenia

2.1 Nauczyciele akademicki stanowiący minimum kadrowe posiadają dorobek naukowy-zapewniający realizację programu studiów w obszarze wiedzy odpowiadającym obszarowi kształcenia, wskazanemu dla tego kierunku studiów, w zakresie jednej z dyscyplin naukowych, do których odnoszą się efekty kształcenia określone dla tego kierunku. Struktura kwalifikacji nauczycieli akademickich stanowiących minimum kadrowe odpowiada wymogom prawa określonym dla kierunków studiów o profilu ogólnoakademickim, a ich liczba jest właściwa w stosunku do liczby studentów ocenianego kierunku.*

2.2 Dorobek naukowy, doświadczenie w prowadzeniu badań naukowych oraz kompetencje dydaktyczne nauczycieli akademickich prowadzących zajęcia na ocenianym kierunku są adekwatne do realizowanego programu i zakładanych efektów kształcenia. W przypadku, gdy zajęcia realizowane są z wykorzystaniem metod i technik kształcenia na odległość, kadra dydaktyczna jest przygotowana do prowadzenia zajęć w tej formie.*

2.3 Prowadzona polityka kadrowa umożliwia właściwy dobór kadry, motywuje nauczycieli akademickich do podnoszenia kwalifikacji naukowych i rozwijania kompetencji dydaktycznych oraz sprzyja umiędzynarodowieniu kadry naukowo-dydaktycznej.

2.4 Jednostka prowadzi badania naukowe w zakresie obszaru/obszarów wiedzy, odpowiadającego/odpowiadających obszarowi/obszarom kształcenia, do którego/których został przyporządkowany kierunek, a także w dziedzinie/dziedzinach nauki oraz dyscyplinie/dyscyplinach naukowych, do których odnoszą się efekty kształcenia.*

2.5 Rezultaty prowadzonych w jednostce badań naukowych są wykorzystywane w projektowaniu i doskonaleniu programu kształcenia na ocenianym kierunku oraz w jego realizacji.

1. Ocena: w pełni

2. Opis spełnienia kryterium, z uwzględnieniem kryteriów oznaczonych dwiema cyframi.

2.1.

Na podstawie danych zawartych w Raporcie Samooceny dokonano analizy spełnienia wymagań dotyczących minimum kadrowego, w której uwzględniono posiadane tytuły i stopnie naukowe, specjalizację naukową oraz dorobek naukowy nauczycieli akademickich zgłoszonych do minimum. Analizie poddano obciążenia dydaktyczne w bieżącym roku akademickim oraz złożone oświadczenia o wyrażeniu zgody na wliczenie do minimum kadrowego. Do minimum kadrowego ocenianego kierunku studiów pierwszego stopnia zaliczono 9 nauczycieli akademickich, natomiast do minimum kadrowego ocenianego kierunku studiów drugiego stopnia zaliczono 12 nauczycieli akademickich. Należy zatem uznać, że minimum kadrowe na ocenianym kierunku wypełnia w pełni dyspozycję §14 Rozporządzenia Ministra Nauki i Szkolnictwa Wyższego z dnia 3 października 2014 r. w sprawie warunków

przewodzenia studiów na określonym kierunku i poziomie kształcenia.

Do minimum kadrowego wskazanych zostało 19 nauczycieli akademickich prowadzących zajęcia na ocenianym kierunku [5 osób z tytułem naukowym profesora, 3 osoby ze stopniem naukowym doktora habilitowanego, 11 osób ze stopniem naukowym doktora]. Wszystkie osoby wskazane do minimum kadrowego spełniają zapisy określone w § 13 ust. 1 powyższego Rozporządzenia, w brzmieniu „nauczyciel akademicki może być zaliczony do minimum kadrowego, jeżeli został zatrudniony w uczelni nie później niż od początku semestru studiów” a także w § 13 ust. 2, mówiący, że „nauczyciel akademicki może być wliczony do minimum kadrowego w danym roku akademickim, jeżeli prowadzi na danym kierunku studiów zajęcia dydaktyczne w wymiarze, co najmniej 30 godzin, w przypadku nauczycieli akademickich posiadających tytuł naukowy profesora lub stopień naukowy doktora habilitowanego i co najmniej 60 godzin zajęć dydaktycznych, w przypadku nauczycieli akademickich posiadających stopień naukowy doktora. Skład minimum kadrowego spełnia warunki określone w § 14 ust. 1 powyższego Rozporządzenia. Dla wszystkich nauczycieli wskazanych do minimum kadrowego Uniwersytet Pedagogiczny im. KEN w Krakowie jest podstawowym miejscem pracy. Stosunek liczbowy minimum kadrowego do liczby studentów na ocenianym kierunku wynosi ok. 1:21 (studia I stopnia) oraz ok. 1:24 (studia II stopnia) zatem spełniony został także wymóg wynikający z §17 ust. 1 Rozporządzenia. Liczba nauczycieli stanowiących minimum kadrowe ocenianego kierunku studiów oraz ich dorobek naukowy, pozwalają na stwierdzenie, że minimum kadrowe odpowiada w pełni warunkom określonym w Rozporządzeniu MNiSW z dnia 3 października 2014 r. w sprawie warunków prowadzenia studiów na określonym kierunku i poziomie kształcenia. Nauczyciele akademicy zaliczeni do minimum kadrowego posiadają zapewniający realizację programu studiów dorobek naukowy w obszarze nauk przyrodniczych, w dziedzinie nauk biologicznych w dyscyplinie biologia, do której odnoszą się efekty kształcenia.

2.2.

Na wizytowanym kierunku (I i II stopień) zajęcia dydaktyczne prowadzone są przez 52 nauczycieli akademickich (19 + 33). Reprezentują oni obszary nauk - przyrodniczych, ścisłych oraz rolniczych, leśnych i weterynaryjnych. Należy uznać, że kwalifikacje, dorobek naukowy i kompetencje dydaktyczne nauczycieli akademickich są adekwatne do realizowanego programu i zakładanych efektów kształcenia. Kadra składa się z 6 osób z tytułem naukowym profesora, 17 osób ze stopniem naukowym doktora habilitowanego oraz 29 osób ze stopniem naukowym doktora. Wszystkie te osoby posiadają odpowiednie kwalifikacje naukowe i dydaktyczne wymagane do prowadzenia zajęć w ramach realizowanego programu i zakładanych efektów kształcenia. Wśród prowadzących zajęcia są przedstawiciele nauk przyrodniczych, w dyscyplinach i specjalnościach [biologia, ekologia, botanika, zoologia, fizjologia roślin, fizjologia zwierząt, biochemia, paleobiologia, mikrobiologia], przedstawiciele nauk rolniczych, leśnych i weterynaryjnych [agronomia, zootechnika, fizjologia roślin użytkowych, weterynaria] oraz nauk ścisłych w dyscyplinie chemia [organiczna, analityczna, fizyczna]. Tematyka badań prowadzonych przez nauczycieli obejmuje najważniejsze zagadnienia biologii eksperymentalnej, środowiskowej oraz kształcenia nauczycieli. Potwierdzeniem wysokich kwalifikacji nauczycieli ocenianego kierunku jest wartościowy dorobek publikacyjny. Dorobek obejmuje prace oryginalne [120], które ukazały się w renomowanych czasopismach z listy A [*Planta*, *Cretaceous Research*, *Veterinary Parasitology*, *Experimental and Applied Acarology*, *Industrial Crops and Products*, *Journal of Plant Physiology*, *Journal of Agronomy and Crop Science*, *Journal of Stored Products Research*, *Annals of Botany*, *Microbial Ecology*, *Paleontologia Electronica*, *Protistology*, *Environmental Science and Pollution Research*, *Substances and Engineering*], artykuły eksperymentalne z listy B oraz liczne opracowania monograficzne i rozdziały w monografiach, opublikowane w języku angielskim.

2.3.

Polityka kadrowa podlega procedurom ogólnouczelnianym. Władze Jednostki słusznie deklarują gotowość do prowadzenia polityki kadrowej zmierzającej do zatrudniania młodej kadry dydaktycznej. Zakres polityki kadrowej obejmuje obowiązkową okresową ocenę działalności dydaktycznej nauczycieli akademickich, ocenę nauczycieli przez studentów oraz ocenę aktywności naukowej. System oceny jakości kształcenia oparty jest m.in. na ankietach studenckich, rozmowach ze studentami oraz hospitacjach zajęć. Zauważalny jest indywidualny rozwój naukowy kadry prowadzącej zajęcia na ocenianym kierunku studiów. W latach 2011-2015, stopień naukowy doktora uzyskały 3 osoby, stopień naukowy doktora habilitowanego 9 osób a tytuł naukowy profesora 1 osoba. Zdecydowana większość

pracowników minimum kadrowego ocenianego kierunku, którzy uzyskali stopnie naukowe, to osoby wywodzące się z kadry własnej.

Kadra dydaktyczna podnosi swoje kwalifikacje również na skutek ożywionej współpracy zagranicznej. W latach 2013-2015, 15 nauczycieli ocenianego kierunku prowadziło zajęcia dydaktyczne w ośrodkach akademickich, m.in. w Austrii, Czechach, Francji, Kanadzie, Szwajcarii, Wielkiej Brytanii. Kadra dydaktyczna podnosi swoje kwalifikacje również dzięki ożywionej naukowej współpracy zagranicznej, ponieważ jak napisano w Raporcie samooceny „W dobie globalizacji umiędzynarodowienie studiów jest ważnym elementem strategii Uczelni”. Dowodem na to jest znacząca liczba kontaktów międzynarodowych nauczycieli – są to zarówno wyjazdy do zagranicznych ośrodków akademickich, jak też przyjazdy osób spoza Polski. Sytuacja ta pokazuje jednoznacznie zasadność prowadzonej polityki sprzyjającej umiędzynarodowieniu kadry.

2.4.

Tematyka badań prowadzonych przez pracowników Jednostki wskazuje jednoznacznie na ich ścisłe powiązanie z obszarem kształcenia, do którego przyporządkowany został kierunek „biologia” i dyscypliny naukowej, do której odnoszą się efekty kształcenia na tym kierunku. Studenci mają stworzone bardzo dobre warunki współpracy z nauczycielami oraz samodzielnej pracy naukowej. W skład Instytutu Biologii wchodzi 9 zakładów oraz 2 pracownie. Tematyka badań naukowych, prowadzonych przez poszczególnych nauczycieli wskazuje na związek realizowanych tematów badawczych z zakładanymi celami i treściami kształcenia. Analiza dorobku naukowego i tematyki realizowanych projektów badawczych wskazuje, że działalność naukowo-badawcza nauczycieli ocenianego kierunku mieści się w obszarach wiedzy obejmujących nauki przyrodnicze. Większość nauczycieli akademickich koncentruje swoją aktywność badawczą wokół obszaru nauk przyrodniczych. Potwierdzeniem aktywności pracowników Jednostki jest również udział w projektach badawczych krajowych i międzynarodowych w latach 2013-2016. Jednostka przedstawiła wykaz jedenastu projektów krajowych (m.in. granty MNiSW, granty NCN, projekty - finansowane przez Fundusz Ochrony Środowiska i Gospodarki Wodnej, Lasy Państwowe i Dyрекcję Generalną Lasów Państwowych, Program Badań Stosowanych) i dziewięciu projektów międzynarodowe. O aplikowanie grantów i projektów badawczych stara się jednak niewielka część kadry naukowej.

2.5.

Wiedza i umiejętności nauczycieli prowadzących zajęcia na ocenianym kierunku, w zakresie reprezentowanych dziedzin i dyscyplin, wykorzystywane są do kształtowania profilu dydaktycznego i wzbogacania programu kształcenia. Nauczyciele przekazują studentom wiedzę i umiejętności uzyskane podczas pracy naukowej, podczas prowadzenia kursów programowych oraz w czasie realizacji prac dyplomowych na studiach I i II stopnia. Modyfikacje programu kształcenia są również efektem kontaktów z instytucjami naukowo-badawczymi, edukacyjnymi oraz nowatorskich rozwiązań wdrażanych przez pracowników, którzy potrafią umiejętnie łączyć pracę badawczą z pracą dydaktyczną. Przykładowe przedmioty, które łączą wykorzystanie badań naukowych z możliwością zdobycia przez studentów ocenianego kierunku pogłębionej wiedzy to: *botanika, zoologia, ekologia, biochemia, fizjologia, genetyka, mikrobiologia z immunologią, edukacja dla zrównoważonego rozwoju, ochrona środowiska, dydaktyka przedmiotowa*.

3. Uzasadnienie

Wszystkie wymagania formalne zawarte w Rozporządzeniu Ministra Nauki i Szkolnictwa Wyższego z dnia 3 października 2014 r. dotyczące minimum kadrowego ocenianego kierunku *biologia* zostały spełnione w pełni. Nauczyciele wskazani do minimum kadrowego są uznanymi specjalistami w obszarze nauk przyrodniczych, w dziedzinie nauk biologicznych. Prowadzą badania oraz publikują w zakresie dyscyplin naukowych biologia, biotechnologia, ekologia, mikrobiologia, biochemia, ochrona środowiska. Nauczyciele akademicy prowadzący zajęcia dydaktyczne na ocenianym kierunku reprezentują również nauki rolnicze, leśne i weterynaryjne, w dyscyplinach zootechnika i agronomia. Liczba nauczycieli zaliczanych do minimum kadrowego, struktura ich kompetencji zawodowych oraz osiągnięcia naukowe nie budzą wątpliwości i umożliwiają osiągnięcie zakładanych celów i efektów kształcenia. Spełniony jest wymóg reprezentowania przez osoby stanowiące minimum kadrowe obszarów wiedzy odpowiadających obszarowi kształcenia, do którego odnoszą się efekty kształcenia. Dorobek naukowy, doświadczenie w prowadzeniu badań naukowych oraz kompetencje dydaktyczne nauczycieli akademickich prowadzących zajęcia na ocenianym kierunku należy uznać za adekwatne do realizowanego programu i zakładanych efektów kształcenia. Działalność naukowa pracowników

pozostaje w ścisłym powiązaniu z kształceniem studentów. Nauczyciele akademicy są zadowoleni z funkcjonowania Wydziału, pozytywnie postrzegają proces nauczania na kierunku biologia i wyrażają gotowość do dalszej pracy na rzecz Jednostki. W opinii Zespołu Oceniającego polityka kadrowa prowadzona na ocenianym *kierunku biologia* jest realizowana w sposób właściwy. Wysoka aktywność naukowa kadry przekłada się na kompetentną i aktualizowaną naukowo działalność dydaktyczną. Studenci aktywnie uczestniczą w realizacji badań. Badania naukowe prowadzone przez pracowników naukowo-dydaktycznych Wydziału są wykorzystywane w kształtowaniu oferty dydaktycznej, a polityka kadrowa sprzyjająca rozwojowi zapewnia wysoką jakość i osiągnięcie wszystkich zakładanych efektów kształcenia. Minimum kadrowe na ocenianym kierunku studiów odpowiada w pełni warunkom określonym w Rozporządzeniu Ministra Nauki i Szkolnictwa Wyższego z dnia 3 października 2014 r. w sprawie warunków prowadzenia studiów na określonym kierunku i poziomie kształcenia.

4. Zalecenia

brak

3. Współpraca z otoczeniem społecznym, gospodarczym lub kulturalnym w procesie kształcenia

3.1 Jednostka współpracuje z otoczeniem społecznym, gospodarczym lub kulturalnym, w tym z pracodawcami i organizacjami pracodawców, w szczególności w celu zapewnienia udziału przedstawicieli tego otoczenia w określaniu efektów kształcenia, weryfikacji i ocenie stopnia ich realizacji, organizacji praktyk zawodowych, w przypadku, gdy w programie studiów na ocenianym kierunku praktyki te zostały uwzględnione.*

3.2 W przypadku prowadzenia studiów we współpracy lub z udziałem podmiotów zewnętrznych reprezentujących otoczenie społeczne, gospodarcze lub kulturalne, sposób prowadzenia i organizację tych studiów określa porozumienie albo pisemna umowa zawarta pomiędzy uczelnią a danym podmiotem. *

1. Ocena znacząco

2. Opis spełnienia kryterium, z uwzględnieniem kryteriów oznaczonych dwiema cyframi.

3.1. Z Raportu samooceny oraz informacji pozyskanych w czasie wizytacji wynika, że Wydział prowadzi w dość szerokim zakresie współpracę w sferze nauki i edukacji z otoczeniem społecznym. W przypadku specjalności nauczycielskiej jest to 20 szkół podstawowych, 34 gimnazja i 10 liceów. Tak szeroka współpraca umożliwia organizowanie przewidzianych planem studiów praktyk studenckich, zarówno ciągłych jak i śródrocznych. W ramach odbytych praktyk studenci nabywają niezbędnych w pracy nauczyciela umiejętności i kompetencji. Mają też możliwość doskonalenia warsztatu dydaktycznego oraz zapoznawania się z nowymi metodami pracy w szkole. Uczestnictwo interesariuszy zewnętrznych w organizowanych przez ocenianą jednostkę szkoleniach i spotkaniach o roboczym charakterze sprzyja wymianie doświadczeń. Analiza uzyskanych wyników badań ankietowych przekłada się na podniesienie jakości kształcenia przyszłych nauczycieli, a także pozwala modyfikować proces kształcenia dostosowując go do wymagań i oczekiwań przyszłych pracodawców. Nieco skromniejsza jest lista instytucji współpracujących z Instytutem Biologii UP obejmująca 12 jednostek. Jednak różnorodność tych jednostek (instytuty naukowe, placówki edukacyjnych, urzędy administracji państwowej) pozwala na zróżnicowanie zakresu tematycznego odbywanych przez studentów praktyk i nabywanie przez nich stosownych kompetencji ułatwiających im w przyszłości podejmowanie pracy zawodowej. Tym samym istnieje możliwość wsparcia wiedzy teoretycznej uzyskanej w procesie kształcenia na uczelni z praktycznym doświadczeniem uzyskanym u potencjalnego pracodawcy. Stwierdzono, że jedynie praktyki zawodowe są formą dydaktyczną realizowaną na podstawie pisemnego porozumienia zawartego pomiędzy Instytutem Biologii UP, a daną instytucją. Wprawdzie wśród instytucji współpracujących z Instytutem Biologii UP są jednostki naukowe, ale nie uzyskano informacji np. o wykorzystaniu ich potencjału naukowego, czy infrastruktury także w procesie dydaktycznym.

Jednostka współpracuje zatem z otoczeniem społecznym i gospodarczym, w tym z pracodawcami i organizacjami pracodawców w celu zapewnienia udziału przedstawicieli tego otoczenia w realizacji programu studiów (głównie realizacja praktyk zawodowych).

W Jednostce funkcjonuje ankieta kierowana do przedstawicieli otoczenia społecznego i gospodarczego, w której zwraca się do pracodawców z prośbą o opinię, na podstawie której *będzie dokonywana weryfikację planu i programu studiów oraz efektów kształcenia*. Współpraca z otoczeniem

społecznym, gospodarczym lub kulturalnym, w tym z pracodawcami i organizacjami pracodawców w zakresie określania i modyfikowania efektów kształcenia, weryfikacji i oceny stopnia ich realizacji wymaga jednak wzmocnienia w celu urealnienia udziału interesariuszy zewnętrznych w kreowaniu procesu kształcenia i polityki jakości. 3.2. Z formalnego punktu widzenia Instytut Biologii nie prowadzi studiów we współpracy lub z udziałem podmiotów zewnętrznych. 3. Uzasadnienie Współpraca Instytutu Biologii UP z otoczeniem społecznym i gospodarczym polega głównie na umożliwianiu studentom realizacji praktyk zawodowych i pozwala studentom specjalności nauczycielskiej na zdobywanie stosownych umiejętności i kompetencji niezbędnych w przyszłej pracy nauczyciela, a studentom specjalności nienauczycielskiej wiedzy praktycznej niezbędnej w przyszłej pracy zawodowej. 4. Zalecenia Zwiększenie liczby interesariuszy zewnętrznych i zakresu współpracy wykorzystywanej w procesie kształcenia na specjalności nienauczycielskiej (np. poprzez realizację prac dyplomowych na studiach II stopnia we współpracy lub w oparciu o infrastrukturę jednostek, z którymi Instytut Biologii UP współpracuje). Poszerzenie i wzmocnienie istniejącej współpracy z otoczeniem społecznym, gospodarczym lub kulturalnym, w tym z pracodawcami i organizacjami pracodawców w zakresie kreowania i modyfikowania efektów kształcenia oraz weryfikacji i oceny stopnia ich realizacji.
4. Jednostka dysponuje infrastrukturą dydaktyczną i naukową umożliwiającą realizację programu kształcenia o profilu ogólnoakademickim i osiągnięcie przez studentów zakładanych efektów kształcenia, a także prowadzenie badań naukowych 4.1 Liczba, powierzchnia i wyposażenie sal dydaktycznych, w tym laboratoriów badawczych ogólnych i specjalistycznych są dostosowane do potrzeb kształcenia na ocenianym kierunku, tj. liczby studentów oraz do prowadzonych badań naukowych. Jednostka zapewnia studentom dostęp do laboratoriów w celu wykonywania zadań wynikających z programu studiów oraz udziału w badaniach.* 4.2 Jednostka zapewnia studentom ocenianego kierunku możliwość korzystania z zasobów bibliotecznych i informacyjnych, w tym w szczególności dostęp do lektury obowiązkowej i zalecanej w sylabusach, oraz do Wirtualnej Biblioteki Nauki.* 4.3 W przypadku, gdy prowadzone jest kształcenie na odległość, jednostka umożliwia studentom i nauczycielom akademickim dostęp do platformy edukacyjnej o funkcjonalnościach zapewniających co najmniej udostępnianie materiałów edukacyjnych (tekstowych i multimedialnych), personalizowanie dostępu studentów do zasobów i narzędzi platformy, komunikowanie się nauczyciela ze studentami oraz pomiędzy studentami, tworzenie warunków i narzędzi do pracy zespołowej, monitorowanie i ocenianie pracy studentów, tworzenie arkuszy egzaminacyjnych i testów.
Ocena w pełni <i>Opis spełnienia kryterium, z uwzględnieniem kryteriów oznaczonych dwiema cyframi.</i> 4.1. Liczba, powierzchnia i wyposażenie sal dydaktycznych, w tym laboratoriów specjalistycznych i pracowni komputerowych dostosowana jest do potrzeb kształcenia na ocenianym kierunku, tj. liczby studentów oraz prowadzonych badań naukowych. Jednostka zapewnia studentom dostęp do infrastruktury w celu wykonywania zadań wynikających z programu studiów oraz udziału w badaniach. Zajęcia na kierunku <i>biologia</i> odbywają się przy ul. Podchorążych 2 (pow. 1824 m²) oraz przy ul. Podbrzezie 3 (pow. 390 m²). W budynku Instytutu Biologii przy ul. Podchorążych znajduje się 5 sal wykładowych, 9 sal ćwiczeniowych 12 pracowni magisterskich, 5 specjalistycznych sal laboratoryjnych (biochemii, biofizyki i biotechnologii, biologii komórki i genetyki, fizjologii roślin, ekologii i Ochrony Środowiska, zoologii kręgowców i biologii człowieka), sala zielnikowa, pracownia opracowywania zbiorów zielnikowych oraz sala komputerowa ze stanowiskami dla 20 osób. W „starej” części Instytutu przy ul. Podbrzezie, mieści się 1 sala wykładowa, 5 sal ćwiczeniowych, 5 sal laboratoryjnych, 5 pracowni magisterskich, magazyn odczynników chemicznych. W budynku tym wyremontowano wszystkie pomieszczenia, w których realizowany jest proces dydaktyczny (na modernizację wymagana jest zgoda konserwatora zabytków). Pomieszczenia te wyposażono w nową aparaturę badawczą i sprzęt laboratoryjny, środki audiowizualne, tablice interaktywne i komputery konieczne do realizacji prawidłowego przebiegu procesu dydaktycznego. W salach ćwiczeniowych i

pracowniach magisterskich zgromadzone są bogate zbiory eksponatów zoologicznych (często unikatowe). Wyposażenie Zakładów i pracowni „starej” części Instytutu, zapewnia prowadzenie zajęć dydaktycznych i realizację badań naukowych na odpowiednio wysokim poziomie. Infrastruktura obu obiektów Instytutu Biologii dostosowana jest do potrzeb osób niepełnosprawnych. W budynku przy ul. Podbrzezie, na potrzeby osób niepełnosprawnych ruchowo, na parterze zainstalowano podnośnik do transportu osób z niepełnosprawnością ruchową oraz zainstalowano windę. Dla osób niewidomych pomieszczenia Instytutu zostały opisane alfabetem Braille’a. W pomieszczeniach dydaktycznych poszczególnych Zakładów (obu budynków Instytutu) funkcjonują laboratoria naukowo-dydaktyczne, w których znajduje się specjalistyczna aparatura badawcza przeznaczona do realizacji badań naukowych i wykonywania prac magisterskich. Jednostki Instytutu Biologii dysponują nowoczesną aparaturą i specjalistycznym wyposażeniem laboratoriów naukowych i dydaktycznych. Są to m.in. fluorescencyjny mikroskop badawczy Nikon z systemem kontrastu Nomarski oraz chłodzoną kamerą cyfrową, aparat do wymiany gazowej i miernik natężenia światła i zakresu spektralnego, demineralizator laboratoryjny z dodatkowym wkładem filtrującym H6, liofilizator z wyposażeniem, zamrażarka głębokiego zamrażania Patilab Next, mikroskop badawczy Nikon z wyposażeniem, komora laminarna II klasy bezpieczeństwa mikrobiologicznego typu BIOHAZARD, inkubator z kontrolowaną atmosferą CO₂ do hodowli komórkowych, 2 komory fitotronowe, zestaw do analizowania żeli-system dokumentacji żeli GELDOCOIT, przyrząd do obrazowania fluorescencji chlorofilu w liściach FLUORCAM FC, spektrofotometr, HPLC, komora fitotronowa do hodowli roślin z oświetleniem LED, Spektrofotometr UV-VIS specord 210 plus, termocykler z gradientem temperatury, Nanodrop (spektrofotometr UV/VIS). Dużą niedogodnością dla studentów i dla pracowników jest jednak rozdzielenie usytuowanie obu budynków Instytutu, jednak zgodnie z planami i deklaracją Władz Uczelni, docelowo wszystkie pomieszczenia dydaktyczne zlokalizowane przy ul. Podbrzezie zostaną przeniesione do budynku przy ul. Podchorążych. Działania te powinny zostać podjęte w najbliższym czasie. W opinii ZO PKA baza dydaktyczna, jaką dysponuje Jednostka jest dostosowana do profilu kierunku, a także do realizowanych form zajęć. Liczebność grup studenckich jest dostosowana do infrastruktury dydaktycznej, w związku z czym wszyscy studenci mają zapewnioną możliwość czynnego udziału w zajęciach praktycznych. W obu budynkach Instytutu Biologii studenci mają zapewniony dostęp do bezprzewodowego Internetu w postaci terminali na terenie wszystkich budynków UP, w pracowniach, domach studenckich i również (po wypełnieniu odpowiedniego wniosku) w komputerach prywatnych. Sale wykładowe wyposażone są w nowoczesny sprzęt multimedialny oraz w aparaturę adekwatną do charakteru prowadzonych badań.

Oddane do dyspozycji studentów sale ćwiczeniowe, laboratoria oraz aule w pełni umożliwiają zdobywanie założonych efektów kształcenia w komfortowych warunkach. Sale laboratoryjne wyposażone są w nowoczesny sprzęt laboratoryjny, a sale wykładowe w sprzęt audiowizualny. W pracowniach laboratoryjnych do dyspozycji studentów zostały oddane stanowiska do pracy samodzielnej. Studenci zgłosili potrzebę doposażenia pracowni w większą liczbę pipet automatycznych, z których korzystają, w ramach zajęć laboratoryjnych. Natomiast, jakość aparatury specjalistycznej oraz ilość tzw. drobnego sprzętu laboratoryjnego, w opinii ZO PKA jest wystarczająca. W opinii studentów wyposażenie infrastruktury dydaktycznej było dla nich jednym z głównych argumentów przy wyborze kierunku studiów, a obecnie jednym z jego największych atutów. Układ wewnętrzny sal, jak również ich wyposażenie pozwala zagwarantować każdemu studentowi miejsce przy stanowisku do pracy samodzielnej, umożliwiając wykonywanie powierzonych zadań w komfortowych warunkach. Wyposażenie oraz układ sal umożliwiają takie dostosowanie stanowiska do pracy samodzielnej, by w zajęciach mogli uczestniczyć także studenci niepełnosprawni. Studenci obecni na spotkaniu z ZO PKA zgodnie oświadczyli, że baza dydaktyczna mieszcząca się w dwóch budynkach jest ich zdaniem nowoczesna, dobrze wyposażona oraz spełnia ich oczekiwania. Na pozytywną ocenę, zdaniem studentów, zasługuje możliwość korzystania z infrastruktury poza godzinami zorganizowanych zajęć dydaktycznych, np. w celu prowadzenia badań. Podsumowując, baza dydaktyczna, z której korzystają studenci ocenianego kierunku, w pełni umożliwia osiągnięcie deklarowanych efektów kształcenia z uwzględnieniem specyfiki kierunku, a także prowadzenie badań naukowych.

4.2. Biblioteka Główna UP zapewnia studentom możliwość pełnego dostępu do zgromadzonych zbiorów. Biblioteka jest centrum informacji i edukacji, przyczyniając się do ustawicznego poprawiania jakości studiowania i prowadzenia badań naukowych. Studenci nie mają żadnych ograniczeń w

korzystaniu z usług Biblioteki Głównej UP w Czytelni Głównej, Czytelni Czasopism oraz Informacji Naukowej. Do dyspozycji studentów znajduje się 13 zestawów komputerowych z drukarkami i skanerami, w tym 3 stanowiska dla osób niepełnosprawnych. Łączna liczba komputerów przeznaczonych do użytku dla studentów w Bibliotece – to 23 sztuki (z dostępem do Internetu). Do dyspozycji studentów ocenianego kierunku jest również tzw. baza danych i e-czasopism - w układzie alfabetycznym, do których dostęp jest realizowany w ramach udziału UP w konsorcjach. Biblioteka Główna posiada dostęp do zagranicznych baz danych i czasopism elektronicznych, m.in. ProQuest Central (ponad 17 000 publikacji). W ramach Wirtualnej Biblioteki Nauki, programu realizowanego ze środków finansowych Ministerstwa Nauki i Szkolnictwa Wyższego, Biblioteka zapewnia bezpłatny dostęp do najważniejszych publikacji naukowych na świecie. Biblioteka posiada również bazy własne, takie jak Biografik, Edukator, Pedagogiczna Biblioteka Cyfrowa.

W opinii studentów biblioteka jest dobrze wyposażona, jednak posiada zbyt małą liczbę egzemplarzy książek, zalecanych przez wykładowców i chętnie wypożyczanych przez studentów. Pozycje naukowe, będące zasobem bibliotek, są zbieżne z literaturą wskazywaną przez nauczycieli akademickich, jako obowiązkowa lub uzupełniająca. Podczas spotkania z ZO PKA studenci zgłosili problem związany koniecznością kilkukrotnego prolongowania wypożyczonych zbiorów (nawet w przypadku, gdy wypożyczona książka nie jest zarezerwowana przez innego wypożyczającego). Obecnie, studenci mają możliwość dwukrotnej prolongacji, każdorazowo na 30 dni. Po upływie terminu są zobowiązani do stawienia się w bibliotece, by książkę zwrócić i móc ją ponownie wypożyczyć. Takie rozwiązanie jest dla studentów bardzo uciążliwe, szczególnie tych piszących prace naukowe lub dyplomowe. Zdaniem studentów obecnych na spotkaniu z ZO PKA, warunki związane z korzystaniem z literatury naukowej, czy baz elektronicznych (np. Scopus) są dla nich bardzo komfortowe. Z wdzięcznością studentów spotkała się życzliwość i profesjonalizm pracowników obsługi administracyjnej biblioteki.

4.3. Prowadzenie zajęć w formie zdalnej jest możliwe dzięki Platformie e-Learningowej Moodle. Nie wszyscy studenci ocenianego kierunku mają jednak możliwość uczestniczenia w zajęciach prowadzonych w formie zdalnej, gdyż w tej formie prowadzone są głównie wykłady w językach obcych, kierowane do studentów programu Erasmus. Przykładowe kursy prowadzone w formie zdalnej i hybrydowej to: *principles of ecotoxicology*, *advances ecotoxicology* i *physiology of human cognition and behaviour*. Studenci wizytowanego kierunku mogą również korzystać z platformy edukacyjnej Wirtualna Uczelnia. W ramach obu platform każdy student posiada swoje indywidualne, zabezpieczone hasłem, konto. Korzystanie z platformy Moodle pozwala studentom na realizowanie wybranych przedmiotów kierunkowych w formie kształcenia na odległość w ramach całego przedmiotu lub tylko jego części. W opinii studentów korzystanie z kursów przygotowanych w ramach platformy umożliwia im przyswajanie wiedzy na poziomie podobnym do pracy podczas zajęć zorganizowanych. Za pośrednictwem platformy Wirtualna Uczelnia udostępniane są materiały związane z procesem kształcenia, takie jak semestralne wyniki z poszczególnych przedmiotów. Korzystanie z platform pozwala studentom na bieżące monitorowanie swoich postępów i osiągnięć oraz kontakt z nauczycielami akademickimi. Zdaniem studentów platformy są przydatnym, sprawnie funkcjonującym narzędziem komunikacji i zasługują na pozytywną ocenę.

3. Uzasadnienie

Infrastruktura badawcza i dydaktyczna w pełni zaspokaja potrzeby wynikające z realizacji programu kształcenia na ocenianym kierunku studiów i osiąganie wszystkich zakładanych efektów kształcenia, umożliwia też prowadzenie badań naukowych przez pracowników i studentów. Z punktu widzenia oceny studenckiej baza dydaktyczna oraz nowoczesna infrastruktura są adekwatne do potrzeb i spełniają oczekiwania studentów. Biblioteka dysponuje odpowiednimi warunkami lokalowymi, umożliwiającymi komfortowe korzystanie z jej zbiorów. Studenci mają zapewniony swobodny dostęp do aktualnych zasobów, a zasady funkcjonowania biblioteki oraz życzliwość pracowników umożliwiają studentom korzystanie z aktualnych, na bieżąco uzupełnianych zasobów. Studenci wskazali na niewystarczającą liczbę pipet automatycznych, z których bardzo często korzystają oraz niewystarczającą liczbę egzemplarzy literatury, które są najczęściej przez nich wypożyczane. Studenci zgłosili uwagę dotyczącą zasad prolongowania wypożyczonych pozycji bibliotecznych. W opinii studentów pomocnym narzędziem wspierającym proces zdobywania i monitorowania efektów kształcenia są funkcjonujące na kierunku platformy edukacyjne. Studenci ocenianego kierunku mają zapewniony dostęp do zasobów bibliotecznych, w tym pozycji zalecanych w sylabusach.

4. Zalecenia

Podjęcie działań zmierzających do integracji bazy lokalowej Wydziału i przeniesienie jednostek z budynku przy ul. Podbrzezie do budynku przy ul. Podchorążych. Wzbogacenie oferty kształcenia w formie zdalnej, zarówno dla studentów studiów stacjonarnych, jak i niestacjonarnych. Uzupełnienie zasobów drobnego sprzętu laboratoryjnego (pipety automatyczne) oraz liczby egzemplarzy pozycji bibliotecznych, cieszących się największym zainteresowaniem. W miarę możliwości organizacyjnych zmiana zasad przedłużania czasu korzystania z wypożyczonej literatury.
5. Jednostka zapewnia studentom wsparcie w procesie uczenia się, prowadzenia badań i wchodzenia na rynek pracy
5.1 Pomoc naukowa, dydaktyczna i materialna sprzyja rozwojowi naukowemu, społecznemu i zawodowemu studentów, poprzez zapewnienie dostępności nauczycieli akademickich, pomoc w procesie uczenia się i skutecznym osiąganiu zakładanych efektów kształcenia oraz zdobywaniu umiejętności badawczych, także poza zorganizowanymi zajęciami dydaktycznymi. W przypadku prowadzenia kształcenia na odległość jednostka zapewnia wsparcie organizacyjne, techniczne i metodyczne w zakresie uczestniczenia w e-zajęciach.* 5.2 Jednostka stworzyła warunki do udziału studentów w krajowych i międzynarodowych programach mobilności, w tym poprzez organizację procesu kształcenia umożliwiającą wymianę krajową i międzynarodową oraz nawiązywanie kontaktów ze środowiskiem naukowym.* 5.3 Jednostka wspiera studentów ocenianego kierunku w kontaktach ze środowiskiem akademickim, z otoczeniem społecznym, gospodarczym lub kulturalnym oraz w procesie wchodzenia na rynek pracy, w szczególności, współpracując z instytucjami działającymi na tym rynku.* 5.4 Jednostka zapewnia studentom niepełnosprawnym wsparcie naukowe, dydaktyczne i materialne, umożliwiające im pełny udział w procesie kształcenia oraz w badaniach naukowych. 5.5 Jednostka zapewnia skuteczną i kompetentną obsługę administracyjną studentów w zakresie spraw związanych z procesem dydaktycznym oraz pomocą materialną, a także publiczny dostęp do informacji o programie kształcenia i procedurach toku studiów.
1. Ocena w pełni <i>2. Opis spełnienia kryterium, z uwzględnieniem kryteriów oznaczonych dwiema cyframi.</i> 5.1. W opinii studentów wsparcie merytoryczne, które otrzymują od swoich nauczycieli akademickich zasługuje na ocenę pozytywną. ZO PKA podziela tę opinię. Studenci doceniają możliwość kontaktu z kadrą dydaktyczną podczas konsultacji, których godziny są udostępnione na stronie internetowej Instytutu lub po wcześniejszym kontakcie mailowym. W opinii studentów życzliwa postawa nauczycieli i przyjazna atmosfera podczas realizacji zajęć sprzyja osiąganiu założonych efektów kształcenia. System pomocy materialnej funkcjonujący w Uczelni jest prawidłowy, a sposób rozdziału środków, warunki ubiegania się o stypendium, jak i wymogi formalne precyzyjnie opisane w „Regulaminie ustalania wysokości, przyznawania i wypłacania świadczeń pomocy materialnej”, będącego załącznikiem do Zarządzenia Rektora nr R/Z.0201 - 25/2015. Opracowane zasady są obiektywne i sprawiedliwe. Opisane zasady przyznawania stypendium polegają na przyporządkowaniu osiągnięciom konkretnych wartości punktowych. Na wynik ostateczny w postępowaniu rekrutacyjnym składa się suma obliczana ze średniej wartości ocen (nie niższa niż 4,0) pomnożona przez 4 oraz punkty za osiągnięcia naukowe. W opinii studentów wizytowego kierunku, tak skonstruowany system jest transparentny i precyzyjnie określa sposób przyznawania punktów za poszczególne osiągnięcia. Ponadto, zdaniem studentów, zasady wnioskowania oraz proces przyznawania stypendium są sformułowane w sposób jasny i są łatwo dostępne. Zgodnie z art. 177 Ustawy PSW, studenci są obecni i czynnie uczestniczą w pracach komisji stypendialnej. Do dyspozycji studentów mieszkających w miejscowościach znacznie oddalonych od wizytowanego kierunku zostały przygotowane miejsca w domach studenckich. Studenci wiedzą o takiej możliwości i chętnie z tej pomocy korzystają. Studenci obecni na spotkaniu z ZO PKA oświadczyli, że w przypadku problemów, zgłaszają je do prowadzących zajęcia lub opiekunów dydaktycznych danego rocznika, na których pomoc i wsparcie mogą liczyć. Do dyspozycji studentów wizytowanego kierunku oddane zostały zasoby biblioteczne zgromadzone w bibliotece głównej Uniwersytetu, gdzie przeniesione zostały pozycje z dawnej biblioteki Instytutu. Studenci w bibliotece odnajdują pozycje polecane i wykorzystywane podczas zajęć przez nauczycieli akademickich. Problemem, jaki studenci dostrzegają, to mała liczba egzemplarzy najczęściej wypożyczanych książek i publikacji, co często powoduje brak możliwości dostępu do pożądanej pozycji nawet przez pół roku. Studenci korzystają również z

zasobów innych bibliotek, szczególnie z Wojewódzkiej Biblioteki Publicznej w Krakowie, która znajduje się w pobliżu Uniwersytetu, ponieważ takie rozwiązanie uważają za szybsze i sprawniejsze. Na wizytowanym kierunku funkcjonują dwa koła naukowe - Studenckie Koło Naukowe Amika oraz Studenckie Koło Naukowe Lapis Lazuli. Działalność naukowa studentów wizytowanego kierunku skupia się głównie wokół działalności studenckich kół naukowych. Studenci poznają problematykę badań naukowych prowadzonych w Jednostce głównie podczas realizacji prac dyplomowych. Sposób wyboru tematu pracy dyplomowej i jej opiekuna jest dla przez studentów akceptowany.

5.2. Studenci wizytowanego kierunku mają możliwość udziału w krajowym programie mobilności MOST oraz w programie międzynarodowym [Erasmus+]. Z informacji przedstawionych przez Władze Jednostki wynika, że w latach 2013-2016, w ramach międzynarodowych programów mobilności wyjechało 10 studentów oraz 9 doktorantów. W ramach krajowych programów mobilności w latach 2013-2016 wyjechało 9 studentów. Studenci w niewielkim stopniu korzystają z tej możliwości.

5.3. Studenci I i II stopnia obecni na spotkaniu z ZO PKA oświadczyli, że główną formą umożliwiającą poznanie środowiska gospodarczego, społecznego i kulturalnego są dla nich praktyki zawodowe, które zobowiązani są odbyć. Studenci wizytowanego kierunku mogą skorzystać z oferty działającego w Uczelni - Biura Promocji i Karier. Wprawdzie, w ofercie Biura nie ma propozycji adresowanych wyłącznie dla studentów kierunku *biologia*, jednak tematyka organizowanych szkoleń (np. *kursy animacji czasu wolnego, predyspozycje miękkie, rozwój mózgu, biologia w nauczaniu*), cieszy się zainteresowaniem studentów kierunku *biologia*. Studenci obecni na spotkaniu z ZO PKA zadeklarowali, że wiedzą o działalności Biura, jednak rzadko korzystają z jego oferty w ramach praktyk nieobowiązkowych, ponieważ niejednokrotnie samodzielnie znajdują propozycje bardziej dla nich atrakcyjne. Zdaniem studentów, zwłaszcza na drugim stopniu studiów, możliwość prowadzenia badań i aktywność naukowa realizowana przez działalność w studenckim kole naukowym również pozwalają na poznanie środowiska społecznego i naukowego.

5.4. Jednostką odpowiedzialną za opiekę nad niepełnosprawnymi, w tym studentami kierunku *biologia*, jest Biuro ds. Osób Niepełnosprawnych UP. W ramach pomocy świadczonej przez Biuro oferowana jest studentom pomoc m. in. w zakresie wsparcia psychologicznego, zapewnienia tłumacza języka migowego, lip speakera, asystenta wspierającego możliwości wypożyczania sprzętów specjalistycznych. Pracownicy Biura organizują kursy orientacji w przestrzeni dla osób niedowidzących, projekty prozawodowe, biorą udział w przystosowaniu domów studenckich do potrzeb osób niepełnosprawnych. Studentom z orzeczeniem o niepełnosprawności zapewnia się również wsparcie procesu uczenia się i możliwości realizowania programu dydaktycznego w trybie indywidualnej organizacji studiów, alternatywnej formy zdawania egzaminów lub zaliczeń, pomocy materialnej i organizowania lektoratów specjalistycznych, w których bierze udział mniejsza liczba studentów w grupie, a zajęcia i materiały dostosowane są do potrzeb osób niewidomych/niesłyszących. Takie zajęcia odbywają się obecnie z języka angielskiego i hiszpańskiego. W opinii studentów obecnych na spotkaniu z ZO PKA system pomocy materialnej, w tym specjalna ścieżka dedykowana osobom z orzeczeniem o niepełnosprawności (stypendium specjalne), funkcjonuje prawidłowo, a środki materialne są rozdzielane sprawiedliwie. Infrastruktura dydaktyczna i naukowa, w tym sale wykładowe i ćwiczeniowe są dostosowane do potrzeb studentów niepełnosprawnych, umożliwiając im swobodny dostęp do nauki, udział w badaniach, jednocześnie umożliwiając komfortowe warunki do nauki i pracy. Jedynym mankamentem jest brak udogodnień dla osób z niepełnosprawnością ruchową w budynku Instytutu przy ul. Podbrzezie 3, w którym odbywa się część zajęć. Przeniesienie tych zajęć do budynków przy ulicy ul. Podchorążych rozwiąże ten problem.

5.5. Podczas spotkania ze studentami, ZO PKA uzyskał rozbieżne opinie na temat obsługi administracyjnej wizytowanego kierunku, jednak studenci w zdecydowanej większości ocenili pracę dziekanatu jako bardzo dobrą, a informacje uzyskiwane od pracowników jako merytoryczne i przekazywane w profesjonalny i życzliwy sposób. Zdaniem studentów głównym źródłem informacji są jednak dla nich opiekunowie lat i strona internetowa Instytutu oraz Wydziału. Problem, jaki zgłosili studenci, dotyczy zbyt długiego czasu oczekiwania na rozpatrzenie wniosku dotyczącego spraw studenckich, złożonego do dziekanatu (jeden miesiąc). Studenci wizytowanego kierunku ocenili dostępność jednostek administracyjnych bardzo pozytywnie, jednak proszą o dłuższy czas otwarcia dziekanatu. Obecnie dziekanat jest czynny dla studentów codziennie, ale wyłącznie przez 2 godziny (od godz. 10:00 do 12:00), co sprawia, że studenci są niejednokrotnie zmuszeni do zwalniania się z części zajęć, aby rozwiązać sprawy administracyjne związane z tokiem studiów.

3. Uzasadnienie Należy stwierdzić, że studenci wizytowanego kierunku zauważają i doceniają życzliwą, profesjonalną postawę kadry akademickiej, dobrze zorganizowany system pomocy materialnej i możliwości rozwoju swoich zainteresowań w ramach działalności kół naukowych umożliwiającą m.in. kontakt z otoczeniem gospodarczym i kulturowym. Studenci wizytowanego kierunku mają możliwość korzystania z programów wymiany krajowej i międzynarodowej, a zasady skorzystania z tych programów są znane i przejrzyste. Na pozytywną ocenę zasługuje proces wsparcia osób niepełnosprawnych - pomoc w formie wsparcia merytorycznego, materialnego i możliwość indywidualnej organizacji toku studiów. Uwagi, jakie studenci zgłosili podczas spotkania z ZO PKA, dotyczą harmonogramu zajęć, które niejednokrotnie przewidują zajęcia do późnych godzin popołudniowych bardzo krótkiego czasu pracy dziekanatu oraz konieczności zbyt długiego oczekiwania na decyzje i dokumenty wydawane przez Jednostkę. 4. Zalecenia Usprawnienie pracy dziekanatu - wydłużenie godzin pracy dziekanatu, podczas których studenci mogą być przyjmowani. Skrócenie czasu wydawania decyzji i dokumentów dotyczących spraw studenckich. W miarę możliwości organizacyjnych tygodniowe plany zajęć nie powinny przewidywać zajęć do późnych godzin popołudniowych.	6. W jednostce działa skuteczny wewnętrzny system zapewniania jakości kształcenia zorientowany na ocenę realizacji efektów kształcenia i doskonalenia programu kształcenia oraz podniesienie jakości na ocenianym kierunku studiów 6.1 Jednostka, mając na uwadze politykę jakości, wdrożyła wewnętrzny system zapewniania jakości kształcenia, umożliwiający systematyczne monitorowanie, ocenę i doskonalenie realizacji procesu kształcenia na ocenianym kierunku studiów, w tym w szczególności ocenę stopnia realizacji zakładanych efektów kształcenia i okresowy przegląd programów studiów mający na celu ich doskonalenie, przy uwzględnieniu:* 6.1.1. projektowania efektów kształcenia i ich zmian oraz udziału w tym procesie interesariuszy wewnętrznych i zewnętrznych,* 6.1.2 monitorowania stopnia osiągnięcia zakładanych efektów kształcenia na wszystkich rodzajach zajęć i na każdym etapie kształcenia, w tym w procesie dyplomowania, 6.1.3 weryfikacji osiąganych przez studentów efektów kształcenia na każdym etapie kształcenia i wszystkich rodzajach zajęć, w tym zapobiegania plagiatom i ich wykrywania,* 6.1.4 zasad, warunków i trybu potwierdzania efektów uczenia się uzyskanych poza systemem studiów, 6.1.5 wykorzystania wyników monitoringu losów zawodowych absolwentów do oceny przydatności na rynku pracy osiągniętych przez nich efektów kształcenia,* 6.1.6. kadry prowadzącej i wspierającej proces kształcenia na ocenianym kierunku studiów, oraz prowadzonej polityki kadrowej,* 6.1.7. wykorzystania wniosków z oceny nauczycieli akademickich dokonywanej przez studentów w ocenie jakości kadry naukowo-dydaktycznej, 6.1.8. zasobów materialnych, w tym infrastruktury dydaktycznej i naukowej oraz środków wsparcia dla studentów, 6.1.9 sposobu gromadzenia, analizowania i dokumentowania działań dotyczących zapewniania jakości kształcenia, 6.1.10. dostępu do informacji o programie i procesie kształcenia na ocenianym kierunku oraz jego wynikach 6.2. Jednostka dokonuje systematycznej oceny skuteczności wewnętrznego systemu zapewniania jakości i jego wpływu na podnoszenie jakości kształcenia na ocenianym kierunku studiów, a także wykorzystuje jej wyniki do doskonalenia systemu. 1. Ocena znacząco 2. Opis spełnienia kryterium, z uwzględnieniem kryteriów oznaczonych dwiema i trzema cyframi. 6.1. W Uniwersytecie Pedagogicznym im. KEN w Krakowie został opracowany i wdrożony wewnętrzny system zapewniania jakości kształcenia (dalej: „WSZJK”), obejmujący wszystkie jednostki organizacyjne Uczelni, w tym Wydział prowadzący oceniany kierunek. Podstawę jego funkcjonowania stanowi obecnie Zarządzenie Rektora z dnia 15 kwietnia 2013 r. nr R/Z.0201-8/2013. Struktura WSZJK składa się z organów kolegialnych (Senacka Komisja ds. Jakości Kształcenia,
---	--

Wydziałowe i Kierunkowe Zespoły ds. Jakości Kształcenia) oraz organów jednoosobowych (Prorektor ds. Kształcenia oraz Koordynatorzy ds. Jakości Kształcenia). Nadzór nad funkcjonowaniem systemu pełni Prorektor ds. Kształcenia. Udział studentów w wydziałowych zespołach ds. jakości kształcenia oraz w Senackiej Komisji ds. Jakości Kształcenia został zapewniony. Przyjęta struktura systemu oraz podział kompetencji są spójne i umożliwiają właściwą realizację zadań jakie są stawiane WSZJK. Aktywność studentów w obszarze powyższych działań jest umiarkowana, ale zauważalna. Udział interesariuszy zewnętrznych jest zapewniony, także z uwzględnieniem działalności pełnomocnika ds. interesariuszy zewnętrznych.

6.1.1.

Projektowanie programu kształcenia, w tym projektowanie i modyfikacja efektów kształcenia, programów studiów oraz planów studiów jest objęte procedurami określonymi w Uchwałach Senatu Uniwersytetu Pedagogicznego nr 4/21.11.2011 oraz 3/19.12.2011, a także Zarządzeniem Prorektora ds. Rozwoju i Dydaktyki RD/Z0201-2-3-/12. Wspomniane akty regulują precyzyjnie przedmiotową materię i umożliwiają ewaluację oraz doskonalenie programu kształcenia na wielu etapach prac programowych. W ostatnich latach w ramach tych prac wprowadzono nowe kursy w ramach specjalności „Biologia eksperymentalna i środowiskowa”, m.in. „Ewolucja molekularna” i „Analiza filogenetyczna”. Ponadto, m.in. na podstawie uwag studentów w ramach kompetencji odnoszących się do nauk humanistycznych i społecznych wprowadzono przedmioty „Wstęp do filozofii” i „Bioetyka”. Zgodnie z informacją przekazaną przez Władze Wydziału, od momentu przyjęcia pierwszych zakładanych efektów kształcenia nie uległy one żadnym zmianom i/lub modyfikacjom. Każdorazowe korekty w programie kształcenia uwzględniają analizę potrzeby zmian w efektach kierunkowych. Stosunkowo elastyczne (ogólne) sformułowanie efektów kierunkowych pozwoliło zachować ich dotychczasową formę, mimo wielokrotnych korekt efektów przedmiotowych. Propozycje zmian programowych zgłaszane są najczęściej przez poszczególne pracowników naukowo-dydaktycznych lub opiekunów praktyk. Należy w tym miejscu wskazać, że studenci również mają zapewnioną możliwość zgłaszania postulatów w zakresie zmian programowych, co następuje głównie za pośrednictwem opiekunów lat lub organów samorządu studenckiego. Studenci zaangażowani w działalność Samorządu studenckiego korzystają z uprawnień wynikających z art. 68 ust. 1 pkt. 2 ustawy Prawo o szkolnictwie wyższym, poprzez opiniowanie zmian programów i planów studiów. W minionych trzech latach studenci nie wnosili żadnych postulatów do projektów przedstawionych przez władze wydziału. Studenci posiadają swojego przedstawiciela w Kierunkowym Zespole ds. Jakości Kształcenia. Mając na uwadze powyższe należy uznać, że procedury związane z projektowaniem programów kształcenia należy ocenić jako wystarczające.

Podczas spotkania z ZO PKA studenci oświadczyli jednak, że w minionych trzech latach nie brali udziału w procesie konsultowania ewentualnych zmian efektów kształcenia, a z procesem ewaluacji efektów kształcenia nigdy się nie spotkali.

6.1.2.

Systemowa analiza osiągania efektów kształcenia na ocenianym kierunku prowadzona jest w bardzo ograniczonym stopniu. Z rozmów przeprowadzonych z Władzami Jednostki oraz osobami zaangażowanymi bezpośrednio w procesy zapewniania jakości kształcenia wynika, że świadomość w zakresie potrzeby monitorowania stopnia osiągania efektów kształcenia przez studentów jest niska. Na ocenianym kierunku wykorzystuje się jedynie metody oceny wstępnej w postaci matryc pokrycia efektów kształcenia (podczas wizyty ZO zostały przedstawione), co daje ogólne pojęcie na temat odniesienia efektów kierunkowych do efektów przedmiotowych oraz na temat stopnia „nasycenia” tych efektów w programie. Brak jest natomiast mechanizmów oceny rzeczywistego osiągania efektów przez studentów w ciągu całego procesu kształcenia. W czasie wizytacji nie przedstawiono także innej dokumentacji umożliwiającej podniesienie oceny spełnienia omawianego kryterium. Studenci wizytowanego kierunku są reprezentowani przez swojego przedstawiciela w Kierunkowym Zespole ds. Jakości Kształcenia. Przedstawiciel studentów bierze udział w pracach Zespołu, polegających między innymi na analizach wyników ankietyzacji zajęć dydaktycznych. Do wiadomości ZO PKA nie zostały przedstawione dokumenty stanowiące protokoły i wnioski z takich spotkań, a także dokumenty uwzględniające planowane działania mające na celu podnoszenie jakości kształcenia w oparciu o uzyskane wyniki przeprowadzonych analiz. Analiza procesu dyplomowania, przebiegu egzaminów dyplomowych i jakości prac dyplomowych przeprowadzona przez ZO PKA wskazuje na konieczność opracowania i wdrożenia jasnych zasad i wymagań dotyczących procesu dyplomowania. Stwierdzono,

iż wymagania stawiane dyplomantom podczas egzaminu nie są jednakowe, co zaprzecza zasadzie równości szans – podczas egzaminu dyplomowego zadaje się dwa pytania lub trzy pytania i są one często zbyt mocno związane z tematem pracy dyplomowej, a zatem nie weryfikują stopnia osiągnięcia kierunkowych efektów kształcenia.

6.1.3.

System weryfikacji efektów kształcenia na ocenianym kierunku studiów jest dwuszczeblowy i opiera się przede wszystkim na zasadach określonych w Regulaminie Studiów (podstawowe zasady bieżącej weryfikacji efektów) oraz częściowo w ramach weryfikacji systemowej. Stosowane podczas zajęć dydaktycznych metody weryfikacji są zróżnicowane i wpisują się w ogólnie przyjęte standardy (m.in. kolokwia pisemne testowe i opisowe, kolokwia ustne, prezentacje, projekty, itp.). Nie budzą zastrzeżeń ze strony ZO PKA. W odniesieniu do weryfikacji efektów kształcenia przewidzianych dla praktyk zawodowych, kluczową rolę odgrywa opiekun praktyk, który jest uprawniony m.in. do przeprowadzania wizytacji i kontroli odbywania praktyk. Opiekun odpowiada także za przeprowadzenie weryfikacji efektów w zakresie praktyk (m.in. z wykorzystaniem form egzaminacyjnych). Weryfikację bieżącą należy w tym zakresie ocenić pozytywnie.

Procedura weryfikacji efektów w ramach procesu dyplomowania uwzględnia mechanizmy wykrywania i przeciwdziałania naruszeniom praw autorskich. Szczegółowe zasady określa w tym przypadku Zarządzenie Rektora nr R/Z.0201-38/2013 wprowadzające procedurę antyplagiatową, która obejmuje wszystkich dyplomantów. Ostateczną decyzję co do spełniania przez pracę dyplomową przyjętych standardów i zgodności z przepisami prawa własności intelektualnej podejmuje promotor pracy dyplomowej. Podczas spotkania z ZO PKA studenci wizytowanego kierunku wykazali się wiedzą na temat systemu antyplagiatowego funkcjonującego na wydziale, a jego zasady działania oraz konsekwencje łamania go nie są im obce. W tym zakresie zasady weryfikacji bieżącej należy ocenić pozytywnie. Całość działań w omawianym zakresie potwierdza przedstawiona w czasie wizytacji dokumentacja oraz informacje pozyskane przez członków komisji.

W minimalnym stopniu funkcjonuje systemowa ocena zasad i form weryfikacji efektów kształcenia. Zagadnienie to jest szczerze badane przez osobę odpowiedzialną za przedmiot (koordynatora przedmiotu), jednakże nie umożliwia to pełnej i obiektywnej oceny adekwatności przyjętych zasad i form weryfikacji.

Głównym sposobem możliwości wyrażania przez studentów opinii, dotyczących przyjętych zasad i form oceniania, jest ankieta oceny kursu. Studenci mogą w niej oceniać, z perspektywy przedmiotu, jakość przekazywanej wiedzy/problematyki i komunikatywność prowadzącego, stopień przygotowania prowadzącego do zajęć, nastawienie prowadzącego, wymagania jakie stawiane są studentom, stopień, w jakim zajęcia stały się inspiracją do samodzielnego myślenia i zainteresowały problematyką, jak również zgodność końcowego rozliczenia kursu z ustalonymi kryteriami. W opinii studentów, ankieta nie jest przeprowadzana po zakończeniu każdego przedmiotu i wobec każdej grupy. Zadaniem studentów, jej przeprowadzanie ma charakter losowy, co potęguje wrażenie o braku możliwości oceny sposobu prowadzenia zajęć, formy zaliczenia i osiągnięcia efektów kształcenia. Ponadto, podczas wizyty ZO nie przedstawiono wyników analiz ankiet i opracowań mających charakter ewaluacyjny.

6.1.4. Uczelnia dysponuje procedurą potwierdzania efektów uczenia się (RPL – ang. *Recognition of Prior Learning*), która została uregulowana uchwałą Senatu nr 5/15.06.2015. Procedura uwzględnia wszystkie obostrzenia ustawowe i szczegółowo określa ustrój systemu potwierdzania efektów uczenia się oraz sposób postępowania. Brak jest natomiast mechanizmów, które umożliwiałyby weryfikację lub ocenę poprawności funkcjonowania systemu RPL. Należy mimo wszystko zaznaczyć, że w związku z brakiem zainteresowania RPL ze strony kandydatów na studia, nie można byłoby w pełni ocenić skuteczności przyjętych rozwiązań, nawet gdyby zostały wdrożone.

6.1.5.

Monitorowanie losów zawodowych absolwentów jest prowadzone w formie ankiet elektronicznych przez Biuro Promocji i Karier od roku 2010. Wnioski z monitoringu przedstawiane są Wydziałowemu Zespołowi ds. Jakości Kształcenia. Zgodnie z informacją przekazaną przez przedstawiciela BPiK, stopień zwrotności ankiet absolwenckich stopniowo zwiększa się. Na podstawie analizy przedłożonej dokumentacji oraz rozmów z osobami odpowiedzialnymi za koncepcję kształcenia na ocenianym kierunku oraz za doskonalenie jakości kształcenia należy uznać, że wykorzystanie wyników badań losów absolwentów jest niewielkie, co może być podyktowane stosunkowo niską zwrotnością. Badanie ankietowe losów zawodowych absolwentów zostało przygotowane przez Biuro Promocji i Karier, które

również opracowuje otrzymane wyniki i publikuje na swojej stronie internetowej. Podczas spotkania z ZO PKA studenci oświadczyli, że wiedzą o przeprowadzeniu takich działań, jednakże nie zapoznawano ich z wynikami z wynikami ankiet. Mimo wszystko docenić należy starania Uczelni zmierzające do dopasowania oferty edukacyjnej na podstawie opinii absolwentów, czego przykładem było m.in. utworzenie nowego kierunku – *Odnowa biologiczna*.

6.1.6. Szeroko rozumiana polityka kadrowa w ocenianej Jednostce nie ma wyłącznie charakteru sformalizowanego i opiera się w dużej mierze na przyjętych zwyczajach (w zakresie w jakim nie regulują tego przepisy prawa powszechnie obowiązującego). W zakresie doboru kadr, zarówno na etapie rekrutacji jak i powierzeń dydaktycznych, zgodnie z deklaracją władz Uczelni i Wydziału, każdy przypadek jest indywidualnie rozpatrywany i analizowany pod kątem potrzeb dydaktycznych na ocenianym kierunku. Rekrutacja jest prowadzona w trybie konkursowym, z poszanowaniem obowiązujących przepisów.

Podstawowym narzędziem ewaluacyjnym (stosowanym regularnie w cyklu semestralnym) wykorzystywanym w ramach bieżącej polityki kadrowej jest prowadzona ankietyzacja studencka. Ankietyzacja prowadzona jest w formie papierowej. Wyniki badań składane są w raport, przedstawiany na posiedzeniach Kierunkowej, Wydziałowej oraz Senackiej Komisji ds. Jakości Kształcenia. W tym miejscu należy zwrócić uwagę, że jawność wyników ankietyzacji jest bardzo mocno ograniczona – w zasadzie wyłącznie do gremiów WSZJK (w tym władz Wydziału będących członkami tych gremiów) oraz do samych zainteresowanych. W toku spotkania z ZO PKA potwierdziła to także kadra akademicka jak również osoby zaangażowane w prace WSZJK. Procedura ankietyzacji jest częściowo skuteczna, czego przykładem były rozmowy dyscyplinujące przeprowadzone z niektórymi pracownikami w związku z nieuzasadnionym odwoływaniem zajęć.

Dodatkowym mechanizmem ewaluacyjnym są hospitacje dydaktyczne. Prowadzone są głównie wobec niesamodzielnich nauczycieli akademickich, nie rzadziej niż raz na dwa lata. Hospitacje prowadzone są z wykorzystaniem jednolitego arkusza oceny, który umożliwia stosunkowo zobiektywizowaną (w skali 1 do 5) ocenę kompetencji dydaktycznych prowadzącego. Ostateczna ocena hospitacji wynika z sumy zgromadzonych punktów. Wgląd w wyniki hospitacji mają: hospitowany, hospitujący, władze jednostki oraz Kierunkowy i Wydziałowy Zespół ds. Jakości Kształcenia. Hospitacje nie ujawniły negatywnych spostrzeżeń, w znacznej większości nauczyciele akademicy ocenieni byli wysoko.

Zgodnie z deklaracją Władz Wydziału, wyniki ankietyzacji i hospitacji są brane pod uwagę także w procesie powierzania zajęć dydaktycznych, jednakże nie można tego faktu zweryfikować na podstawie dokumentacji udostępnionej w czasie wizytacji.

Odnosząc się do nauczycieli akademickich, podlegają oni regularnej (obecnie 4-letniej) ocenie okresowej na podstawie art. 132 ustawy – Prawo o szkolnictwie wyższym i zgodnie z tymi przepisami. Ocena ta jest wykorzystywana w procesie zapewniania jakości kształcenia, przy czym główny jej nacisk położony został na ocenę osiągnięć naukowych. Zasady i tryb oceny określa szczegółowo Uchwała Senatu nr 8/05.10.2015 oraz Zarządzenie Rektora nr R/Z.0201-37.2015, natomiast kryteria określone są w Statucie Uczelni. Kryteria w zakresie pracy dydaktycznej opierają się przede wszystkim na średniej ocen z ankietyzacji (w tym aspekcie uwidacznia się bezpośrednie przełożenie ocen studenckich na ocenę okresową) oraz z hospitacji, jak również na osiągnięciach w promowaniu dyplomantów, udziale w projektach edukacyjnych czy udziale w kursach i szkoleniach doskonalących. Zgodnie z informacjami pozyskanymi w czasie spotkania ZO PKA z kadrami akademicką, pracownicy są zorientowani co do kryteriów oceny. W zakresie zasad punktacji osiągnięć naukowych, dydaktycznych i organizacyjnych, Zarządzenie odsyła do arkusza oceny przyjętego przez Senat i wprowadzonego jako załącznik do Zarządzenia. W tym zakresie należy uznać, że przyjęte mechanizmy oceny okresowej są prawidłowe, przy czym rozważenia wymaga rozłożenie wagi poszczególnych kryteriów, które w ograniczonym stopniu uwzględniają dydaktykę.

6.1.7.

Studenci wizytowanego kierunku mają częściową możliwość wzięcia udziału w badaniu opinii dotyczącej oceny zajęć dydaktycznych i sposobu ich prowadzenia przez nauczycieli akademickich, poprzez wypełnienie ankiety oceny kursu, która ma formę papierową. Procedurę tę reguluje Załącznik nr 6 do Zarządzenia Rektora Nr R/Z.0201-8/2013 z dnia 15 kwietnia 2013 r. w sprawie wewnętrznego systemu zapewniania jakości kształcenia w Uniwersytecie (...). Wątpliwości ZO PKA budzi brak kompleksowości ankietyzacji, której podstawą jest pozostawienie kierownikowi jednostki organizacyjnej swobody w ustaleniu metodologii przeprowadzenia ankietyzacji. Prowadzi to do

sytuacji, w której kierownik jednostki może decydować o tym, które zajęcia danego prowadzącego będą poddawane ewaluacji oraz które grupy studentów będą tej ewaluacji dokonywać. Jak wskazywali przedstawiciele studentów, ankietyzacja nie jest kompleksowa i w różnym okresie obejmuje różne zajęcia, co pogłębia nieufność i brak przekonania studentów co do możliwości rzeczywistej oceny kadry dydaktycznej. Nie pozwala to także na właściwą ocenę prowadzących zajęcia, a ponieważ wyniki ankietyzacji mają bezpośrednie przełożenie na ocenę okresową, może powodować nierówności pomiędzy pracownikami. Ponadto wielu studentów nie ma żadnej wiedzy na temat wyników ankietyzacji oraz jej ewentualnego wpływu na ocenę okresową nauczycieli akademickich. Brak publikacji wyników jest w tym przypadku sprzeczny z pkt. 14 wspomnianego Załącznika nr 6, zgodnie z którym wyniki informacji o wynikach ankietyzacji winna być przekazywana studentom. Obecnie wgląd w te wyniki ma jedynie przedstawiciel studentów w gremiach jakościowych WSZJK. Brak kompleksowości w ocenie ankietowej ogranicza możliwość przeprowadzenia właściwej oceny okresowej, spełniającej wymogi art. 132 Ustawy. Należy zatem uznać, iż kryterium to nie zostało spełnione w pełni i wymaga niezwłocznych korekt.

6.1.8.

W toku spotkań oraz analiz dokumentów w czasie wizytacji nie zidentyfikowano mechanizmów, w ramach których studenci mogliby przekazywać swoje opinie dotyczące infrastruktury (z wyjątkiem za pośrednictwem swoich przedstawicieli w gremiach wydziałowych i uczelnianych), co znacząco ogranicza skuteczność procedury i badania, pozbawiając go informacji uzyskiwanych od bezpośrednich „beneficjentów” infrastruktury dydaktycznej. Ewentualne braki związane z wyposażeniem zgłaszają najczęściej sami nauczyciele akademicy (czasami także na podstawie ustnych uwag studentów). Władze w ramach środków, jakimi dysponują, starają się zaspokoić takie potrzeby. Przykładem działań korygujących w tym zakresie jest m.in. zakup aparatury firmy Perkin Elmer. W zakresie pomocy materialnej, Uczelnia oferuje wszystkie formy wsparcia przewidziane przepisami Ustawy. Brak jest jednak doprecyzowanej procedury WSZJK, obejmującej szczególne środki wsparcia dla studentów, jednakże przyjęte zwyczaje dotyczące w szczególności ustaleń pomiędzy władzami Uczelni i Wydziału a organami samorządu studenckiego są w opinii ZO PKA wystarczające.

6.1.9. Na ocenianym kierunku nie wdrożono szczególnych procedur obejmujących gromadzenie i przetwarzanie danych dotyczących zapewniania jakości kształcenia. Mimo wszystko należy podkreślić, że w ramach innych procedur szczegółowych (omówionych w pozostałych kryteriach w ramach pkt. 6.1.) częściowo wskazywane są sposoby gromadzenia danych (m.in. ankiety ewaluacji zajęć przez studentów, ankiety absolwenckie, opinie samorządu i interesariuszy zewnętrznych, itp.), ich przetwarzania (m.in. analiza ankiet dokonywana przez Kierunkową Komisję ds. Jakości Kształcenia, analiza wyników ankiet absolwenckich, analiza losów zawodowych absolwentów, itp.) oraz dokumentowania (m.in. sprawozdania z prac gremiów WSZJK, raporty i podsumowania z przeprowadzonych analiz wyników ankiet itp.). Przyjęte w tym zakresie mechanizmy są stosunkowo spójne i pozwalają na odpowiednie działania w ramach procedur, przez co dobrze wpisują się w sposób funkcjonowania całego WSZJK. Jednocześnie tworzona dokumentacja sprzyja budowie kultury jakości, umożliwiając „wdrożenie” w działalność systemu osobom, które rozpoczynają prace w gremiach jakościowych.

6.1.10.

Odnosząc się do kwestii dostępu do informacji o szeroko rozumianym procesie kształcenia należy wskazać, że w ocenianej jednostce nie ma wyspecjalizowanej, sformalizowanej procedury umożliwiającej obiektywną ocenę dostępności i aktualności informacji o programach kształcenia i jakości kształcenia. Studenci obecni na spotkaniu z ZO PKA wskazali instytutową oraz wydziałową stronę internetową, jako główne miejsca publikowania materiałów dotyczących informacji o procesie kształcenia, w tym programów kształcenia, planów studiów i kart przedmiotów. W opinii studentów zasady dotyczące publikacji informacji są przejrzyste, a dostęp do dokumentów jest stale zapewniany i prosty, co zaspokaja ich potrzeby, choć wskazywali także na – choć rzadko zdarzające się - przypadki istnienia nieaktualnych informacji na stronie internetowej Uczelni i Wydziału.

6.2. Odnosząc się do zagadnienia systematycznej oceny skuteczności WSZJK i jego wpływu na podnoszenie jakości kształcenia na ocenianym kierunku studiów należy jednoznacznie wskazać, że system ten nie jest jeszcze w odpowiednim stopniu wdrożony i przez to nie spełnia w pełni swojej roli. Z rozmów przeprowadzonych przez ZO PKA wynika, że tylko część mankamentów związanych z niedomaganiem WSZJK lub poszczególnych elementów jest znanych osobom odpowiedzialnym za

zapewnianie jakości kształcenia – są one dyskutowane podczas corocznego posiedzenia Komisji ds. Jakości Kształcenia. Do przykładów tych niedomagań można zaliczyć między innymi brak procedur umożliwiających skuteczną i systemową ocenę dostępnej infrastruktury oraz problem niskiej zwrotności ankiet w ramach monitorowania losów zawodowych absolwentów. W tym zakresie planuje się w bieżącym roku akademickim zmodyfikowanie struktury ankiety ewaluacyjnej dla studentów oraz rzeczywiste wykorzystanie ostatnich zmian legislacyjnych (zniesienie obowiązku uzyskiwania zgód absolwentów na przetwarzanie ich danych osobowych w zakresie adresu e-mail). Dostrzegalne są zatem pewne prace zmierzające do oceny skuteczności systemu i poszczególnych narzędzi w nim stosowanych, jednakże wymagają one zdecydowanej intensyfikacji – szczególnie w zakresie ankietyzacji dokonywanej przez studentów.

3. Uzasadnienie

Na Wydziale Geograficzno-Biologicznym Uniwersytetu Pedagogicznego im. Komisji Edukacji Narodowej w Krakowie funkcjonuje wewnętrzny system zapewniania jakości kształcenia. System ten nie jest jeszcze kompletny i wymaga dalszych prac rozwojowo-doskonających, w szczególności z uwagi na nieobejmowanie procedurami wszystkich obszarów kluczowych dla zapewniania jakości kształcenia (np. ocena infrastruktury) oraz z powodu niedostatecznej efektywności dotychczasowych mechanizmów ewaluacyjnych (np. ocena ankietowa prowadzących zajęcia). W ramach systemu funkcjonują sprawnie procedury związane z projektowaniem szeroko rozumianego procesu kształcenia, m.in. w zakresie efektów kształcenia, programów i planów studiów oraz metod kształcenia (6.1.1.), które umożliwiają kontrolę nad procesami udoskonalania programu. W zakresie efektów kształcenia, brak jest skutecznych działań WSZJK umożliwiających rzetelny monitoring osiągania efektów w ciągu całych studiów (6.1.2.), jak również brak jest mechanizmów które w obiektywny sposób pozwalałyby na ocenę adekwatności przyjętych zasad i metod weryfikacji efektów kształcenia (6.1.3.). Przyjęte mechanizmy rekrutacji w ramach potwierdzania efektów uczenia się nie posiadają elementów zapewniających kontrolę jakości prowadzonych procedur RPL (6.1.4). Wdrożone i prowadzone od kilku lat działania związane z badaniami losów absolwentów (6.1.5) wymagają zintensyfikowania działań związanych z ich promocją wśród absolwentów, natomiast w ramach WSZJK należy zrewidować przepływ informacji w procesie zapewniania jakości kształcenia w celu zwiększenia wpływu wyników badań losów absolwenta na proces kształcenia. Odnosząc się do polityki kadrowej oraz oceny kadr (6.1.6. i 6.1.7.) poza oceną okresową na ocenianym kierunku funkcjonują typowe rozwiązania takie jak ankietyzacja, hospitacje, itp. Mechanizmy te nie są w pełni skuteczne ze względu na ograniczony udział studentów w procesach ankietyzacyjnych (omówiona wyżej możliwość ograniczenia ocenianych zajęć lub grup studenckich, które mogą dokonać oceny ankietowej), co wymaga korekty. System nie uwzględnia specyficznych mechanizmów badania dostępnej infrastruktury oraz środków wsparcia dla studentów (6.1.8), jak również nie ocenia w żaden sposób szeroko rozumianego dostępu do informacji o procesie kształcenia (6.1.10). W ramach prac doskonających system zapewniania jakości kształcenia dokonywana jest częściowa autoewaluacja (6.2.), m.in. w zakresie procedur ewaluacji infrastruktury dydaktycznej czy też monitorowania losów zawodowych absolwentów, jednakże wymaga ona zdecydowanej reorganizacji i usystematyzowania.

Studenci wizytowanego kierunku wykazują się niską znajomością funkcjonującego systemu zapewniania jakości kształcenia i jego procedur. Do wiadomości studentów nie są przedstawiane analizy wyników sesji. Studenci biorą udział w badaniu ankietowym mającym celu monitorowanie bieżących efektów kształcenia i oceny zajęć dydaktycznych, w postaci "ankiety oceny kursu". Badanie to nie jest przeprowadzane dla każdej grupy i każdego przedmiotu cyklicznie. Wyniki tych badań nie są publikowane, a dane uzyskane z badania nie są podstawą dalszej analizy i poprawy jakości kształcenia. Do wiadomości ZO PKA również nie zostały przedstawione dokumenty świadczące o prowadzeniu analizy danych uzyskanych z ankiet. Natomiast badaniem, które jest przeprowadzane systematycznie, a jego wyniki opracowywane i publicznie udostępniane jest monitoring losów zawodowych absolwentów, prowadzony przez Biuro Promocji i Karier. Na wizytowanym kierunku funkcjonuje wiele nieformalnych procedur, w tym zgłaszania problemów i uwag (studenci kierują je głównie do swoich opiekunów dydaktycznych danego rocznika), ale nie jest to proces sformalizowany, co w rzeczywistości stanowi ich atut. Głównym źródłem informacji dla studentów są strony internetowe Wydziału oraz Instytutu, które w ich opinii są stale aktualizowane.

Mając na uwadze opisany powyżej zakres funkcjonowania WSZJK oraz dokonaną ocenę jego skuteczności należy stwierdzić, iż system ten nie obejmuje wszystkich obszarów kluczowych dla

jakości kształcenia. Ponadto, obowiązujące procedury nie są w pełni skuteczne i nie umożliwiają w odpowiednim zakresie oceny jakości kształcenia na ocenianym kierunku, co powinno stanowić podstawę do działań doskonalących. Z tego powodu przyznanie oceny „znacząco” w ramach kryterium 6 jest uzasadnione.

4. Zalecenia

- Uzupełnienie WSZJK o mechanizmy umożliwiające stałe monitorowanie osiągania efektów kształcenia na wszystkich etapach procesu kształcenia, w tym w procesie dyplomowania.
- Opracowanie procedury dyplomowania i zasad przebiegu egzaminu dyplomowego.
- Uzupełnienie WSZJK o mechanizmy obiektywnej oceny adekwatności przyjętych zasad i metod weryfikacji efektów kształcenia.
- Rewizja systemu semestralnej ankietyzacji studenckiej i objęcie nim każdorazowo wszystkich kończących się zajęć dydaktycznych.
- Zaleca się powołanie Zespołu ds. Analizy Jakości Prac Dyplomowych.
- Zaleca się podjęcie działań umożliwiających objęcie procedur RPL mechanizmami oceniającymi i zapewniającymi ich jakość.
- Uświadomienie studentom znaczenia procesu oceny nauczycieli i zajęć dydaktycznych oraz ich roli w tym procesie.
- Wdrożenie procedury i wprowadzenie zmian, które doprowadzą do możliwości realnej oceny przez studentów zajęć dydaktycznych, poziomu merytorycznego pracowników naukowych, zasobów materialnych i infrastruktury dydaktycznej Jednostki.
- Zwiększenie dostępności analiz wyników oceny dokonywanej przez studentów.
- Modyfikacja systemu ankietyzacji w celu umożliwienia studentom wypowiedziania się co do dostępnych zasobów materialnych i środków wsparcia.
- Uwzględnienie w procedurach WSZJK mechanizmów badających dostępność i aktualność informacji o procesie kształcenia i jego wynikach - wprowadzenie powszechności dokumentów stanowiących analizy wyników sesji, prac Zespołu, zawierających wnioski płynące z zebranych danych oraz plany zmian.

Podsumowując, należy wdrożyć zmiany w systemie zapewniania jakości kształcenia, które doprowadzą do możliwości realnej oceny zajęć, poziomu merytorycznego pracowników naukowych, zasobów materialnych i infrastruktury dydaktycznej przez studentów. Należy również podjąć działania zmierzające do upowszechnienia wyników ankiet kierowanych do studentów, tak aby wnioski z nich płynące były powszechnie dostępne, a ocena studencka była brana pod uwagę przy okresowej ocenie nauczyciela akademickiego.

Odniesienie się do analizy SWOT przedstawionej przez jednostkę w raporcie samooceny, w kontekście wyników oceny przeprowadzonej przez zespół oceniający PKA

Mocną stroną Wydziału, słusznie podkreśloną w analizie SWOT, jest wysoki potencjał kadry naukowo-dydaktycznej, głównie wypromowanej przez Wydział – profesorowie tytularni i doktorzy habilitowani, a także duża aktywność i zapał młodej kadry naukowej, która gwarantuje perspektywę rozwoju Jednostki. Należy dołożyć wszelkich starań, aby również młoda kadra naukowa przyczyniała się do zwiększenia aktywności publikacyjnej, obecnie słusznie eksponowanej jako słaba strona Jednostki. Na uwagę zasługuje nowy budynek Instytutu Biologii przy ulicy Podchorążych 2 i nowoczesne wyposażenie zlokalizowanych w nim laboratoriów. W dalszym ciągu bezzwłocznych działań wymaga konieczność zintegrowania bazy lokalowej Jednostki i przeniesienie laboratoriów zlokalizowanych w kamienicy przy ulicy Podbrzezie. Władze Wydziału słusznie podkreślają, iż pomimo niżu demograficznego obserwuje się wzrastające zainteresowanie kandydatów programami studiów prowadzonymi na kierunku biologia, co pozwala przypuszczać, że w nadchodzących latach rekrutacja na studia I stopnia zakończy się sukcesem. Słusznie zatem zakłada się utrzymanie obecnych form studiów.

Dobre praktyki

W opinii Zespołu Oceniającego PKA za dobrą praktykę należy uznać politykę kadrową zmierzającą do zatrudniania młodej kadry naukowo-dydaktycznej a także działania mające na celu integrację bazy lokalowej Jednostki, które przyczynią się do podniesienia jakości kształcenia.